

Regionalt innovasjonsprogram 2010 for Oslo og Akershus

Vedtatt program

Oslo kommune

I samarbeid med:

FYLKESMANNEN I
OSLO OG AKERSHUS

Nærings-
etaten

Innholdsfortegnelse

1. Innovasjon og vekst i næringslivet.....	3
2. Det regionale partnerskapet.....	5
3. Status og utfordringer i OA.....	6
3.1 Næringslivet i OA.....	6
3.2 Risikokapital.....	7
3.3 Rekruttering.....	8
3.4 Entreprenørskap.....	9
3.5 FoU og kompetanseutvikling.....	10
3.6 Innovasjon.....	14
4. Visjon, hovedmål og strategier.....	15
4.1 Entreprenørskap.....	16
4.2 Innovasjon og næringsklynger.....	17
4.3 Internasjonal profilering.....	19
5. Budsjett og organisering.....	21
6. Vedlegg. Prosjektkatalog.....	23
6.1 Entreprenørskap.....	23
6.2 Innovasjon og næringsklynger.....	30
6.3 Internasjonal profilering.....	50

1. Innovasjon og vekst i næringslivet

Oslo kommune og Akershus fylkeskommune (OA) har som mål å skape gode rammebetingelser for lønnsomme og konkurransedyktige bedrifter. Vekst og verdiskaping i næringslivet skaper arbeidsplasser og skatteinntekter, og bidrar til å gjøre hovedstadsregionen attraktiv for internasjonale investorer, kompetansemiljøer og kunnskapsarbeidere. OA er et nasjonalt kraftsenter for kunnskapsintensive næringer. Nesten halvparten av landets forsknings- og utdanningsaktivitet finner sted i Oslo og Akershus, og regionen har det høyeste utdanningsnivået i befolkningen blant samtlige europeiske land. Regionens innovasjonspotensial er derfor betydelig.

Til tross for regionens høye innovasjonspotensial scorer OA relativt lavt i innovasjonsundersøkelser (Oslo Innovation Scoreboard 2006) sammenlignet med andre regioner i våre naboland og resten av Nordvest-Europa. I tillegg er næringslivet i regionen i mindre grad internasjonalt orientert. Den samme tendensen gjelder for landet som helhet. Foruten om dette er det store utfordringer knyttet til "Regional kompleksitet og fragmentering". Institusjonelle barrierer av ulike typer hemmer fortsatt omfanget på og kvaliteten av samhandlingen mellom viktige utviklingsaktører i deler av det regionale innovasjonssystemet og regionens "triple-helix". Suksessfulle byregioner internasjonalt kjennetegnes av evne til regionalt lederskap og samhandling om innovasjon og utvikling på flere samfunns-områder. OA som regional enhet har her betydelig forbedrings- og utviklings-potensialer.

Dette er utfordringer som regionens næringspolitikk ønsker å ta på alvor, og gjennom Regionalt innovasjonsprogram samarbeider regionens næringsliv, kunnskapsinstitusjoner, utviklingsaktører og myndigheter om å tilrettelegge for og øke innovasjonskraften i det regionale innovasjonssystemet.

Regionalt innovasjonsprogram for Oslo og Akershus har bl. a som mål om å bidra til og styrke bedriftenes innovasjonsevne og konkurransekraft gjennom å mobilisere næringsliv, regionale utviklingsaktører, og forsknings- og utdanningsinstitusjoner til felles innsats for innovasjon og økt internasjonalisering.

Regionalt innovasjonsprogram har tre innsatsområder: entreprenørskap, innovasjon og profilering.

Entreprenørskap

Målet om flere levedyktige og vekstkraftige nyetablerte foretak skal nås gjennom etablererstipend, etablererveiledning, kompetansetiltak og andre etablerertjenester fra både private og offentlige aktører.

Innovasjon

Målet om økt innovasjon i bedriftene skal nås gjennom å tilrettelegge for nettverkssamarbeid mellom bedrifter, forsknings- og utdanningsinstitusjoner innenfor regionens prioriterte næringssektorer.

Internasjonal profilering

Internasjonal profilering av regionens næringsliv og kunnskapsmiljøer skal bidra til å styrke bedriftenes internasjonale konkurransevne.

Regionalt innovasjonsprogram har som geografisk utgangspunkt Oslo og Akershus, men flere prosjekter har samarbeidspartnere utenfor hovedstadsregionen og forgreninger både nasjonalt og internasjonalt. Det er et mål å utvikle en felles næringspolitikk for hele den funksjonelle Osloregionen. Aktivitetene i programmet vil bli koordinert med aktiviteter innen samarbeidsarenaen Gøteborg-Oslo samarbeidet, andre aktuelle internasjonale programmer og initiativ, samt Kunnskap Oslo som er et samarbeid mellom Oslo kommune og forsknings- og utdanningsinstitusjoner i hovedstaden.

I tillegg til tiltakene i regionalt innovasjonsprogram, skal programmet Virkemidler for regional innovasjon (VRI) bidra til at målene i programmet nås. VRI-prosjektene er nært koplet til programmets tiltak for å stimulere bedrifters deltagelse og samsamarbeid i næringsklynger. Det regionale forskningsfondet vil være et nytt virkemiddel fra 2010 og skal bidra til utvikling av et forsknings- og kunnskapsbasert næringsliv.

Opera ASA ble tildelt Oslo Innovation Award 2009

Opera Software har posisjonert seg som et av de ledende selskaper i det globale markedet for nettlelere.

Selskapet har demonstrert stor innovasjonskraft som på en avgjørende måte har bidratt til diversifisering av produktporteføljen, nye forretningssegmenter og differensiert inntektsstrøm. Opera Software er en foregangsbedrift når det gjelder internasjonal, flerkulturell rekruttering og har gjennom sin rekrutteringspolitikk bidratt til å profilere Oslo som et attraktivt sted å arbeide og bo. Opera Software får prisen for å ha satt Oslo på kartet som en ledende region for innovative bedrifter.

Oslo Innovation Award er innstiftet av Oslo kommune, Akershus fylkeskommune og Innovasjon Norge.

2. Det regionale partnerskapet

Regionalt innovasjonsprogram for Oslo og Akershus er Oslo kommune og Akershus fylkeskommunes felles næringspolitiske strategi og handlingsprogram. Programmet vedtas av Byrådet i Oslo og Fylkestinget i Akershus. Regionalt innovasjonsprogram utarbeides og gjennomføres i et samarbeid med aktørene i det regionale partnerskapet, som består av:

- Innovasjon Norge Oslo, Akershus og Østfold
- NHO Oslo og Akershus
- LO Oslo og Akershus
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus
- Oslo Teknopol IKS
- Næringsetaten
- Høgskolen i Oslo (HiO)
- Universitetet i Oslo (UiO)
- Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB)
- Samarbeidsalliansen OA
- Norges forskningsråd (observatør)
- Oslo kommune
- Akershus fylkeskommune

I tillegg til medlemmene i samarbeidsgruppen, deltar følgende aktører som tiltaksansvarlige for prosjekter eller tilskuddsmottakere i regionalt innovasjonsprogram og i VRI-prosjektene:

- Kunnskapsbyen Lillestrøm
- Forskningsparken AS
- Campus Kjeller AS
- Bioparken AS
- IT Fornebu AS
- Connect Østlandet
- Oslo Renewable Environment and Energy Cluster (OREEC)
- Oslo Maritime Network
- Foreningen MareLife
- Senter for entreprenørskap, UiO

I tillegg er et stort antall bedrifter, organisasjoner, utviklingsaktører og kunnskapsinstitusjoner involvert i de enkelte prosjektene. Disse er omtalt i prosjektbeskrivelsene på slutten av dokumentet.

Elvebakken vgs vant InnovationCamp 2009

Elvebakken videregående skole vant Innovation Camp under Oslo Innovation Week 2009. Oslo kommunes nye storsatsning på yrkesfagene, Risløkka Kompetansesenter, var oppdragsgiver under Innovation camp. Bygget som skal romme Risløkka kompetansesenter er ikke oppført og elevene ble utfordret på å lage en innovativ og interaktiv møteplass. Elevene fikk et døgn på å lage en prosjektplan, et moodboard og presentere løsningen sin for en jury.

Innovation Camp ble arrangert av Ungt Entreprenørskap Oslo.

3. Status og utfordringer i OA

3.1 Næringslivet i Oslo og Akershus

Oslo og Akershus (OA) er Norges beslutningsentrum. Over halvparten av landets bedrifter med over 100 ansatte er lokalisert i OA.

OA har en verdiskaping (bruttoprodukt)¹ på 447 milliarder kr. (2006), som tilsvarer drøye 30 % av landets verdiskaping. I OA står tjenesteyting for 92 % verdiskapingen og vareproduksjon bare for 8 %. Denne samme fordelingen har sysselsettingen i OA, med 92 % (2008) sysselsatte i tjenesteyting, hvorav de fleste i privat tjenesteyting (64 %). OA er med dette landets største og mest utpregede *serviceregion*. Den høye andelen tjenesteyting skyldes en kombinasjon av OA nasjonale rolle som *styrings-, kunnskaps-, finans- og distribusjonssenter*, men også handels – og opplevelsessenter for et stort regionalt omland (Haraldsen & Onsager 2009²).

OA er landets klart største verdiskapingsmiljø med godt over 100 000 bedrifter med stor diversitet i nærings- og kompetansebasen. 92.5 % av disse bedriftene har under 10 ansatte.

OA er spesialisert innenfor en rekke kunnskapsintensive næringer og sektorer på fremtidsrettede områder, og har om lag halvparten av landets samlede sysselsetting innen næringene: life science, maritim/ offshore, miljø- og energiteknologi, IKT, kulturnæringer, finansnæringer, konsulentbransjen og FoU-sektoren. Mange av disse miljøene opererer mot krevende bruker- og kundemarkeder på ulike geografiske nivå – både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Samtidig har regionen store og spesialiserte kompetansmiljøer innenfor mer ordinær tjenesteyting. Innovasjonsratene innenfor ordinær tjenesteyting er betydelig høyere i OA enn i andre regioner av landet.

OA er landets største hovedkontorregion. Dette skyldes store selskapers behov for nærhet til sentrale økonomiske og politiske styrings- og beslutningsfunksjoner, kunnskapsmiljøer og kompetent arbeidskraft, finansielle miljøer, medie- og reklamevirksomhet og god internasjonal tilgjengelighet. Regionen har forøvrig vist seg som et attraktivt lokaliseringssted for bedrifter og entreprenører innen deler av medisin/farmasøytisk virksomhet, IKT, konsulentbransjen, kreative næringer³, næringsmiddel, handel og distribusjon samt reiseliv. Felles for disse næringene er de etterspør en sentral lokalisering og viser tendens til geografisk konsentrasjon (Haraldsen & Onsager 2009).

Arbeidsstyrken i OA har landets høyeste kompetansenivå, og regionen har ca. halvparten av landets FoU-virksomhet. Regionen har over 200 000 mennesker med UoH-utdanning og et høyt utdanningsnivå, både i en nasjonal og internasjonal sammenheng. Næringslivet har derfor forutsetninger for å utvikle bedrifter med høy verdiskaping innen kunnskapsbaserte sektorer. I OA finnes det flere næringsmiljøer med sterke nettverk av bedrifter som er internasjonalt konkurransedyktige. Potensialet er spesielt stort innenfor følgende sektorer: *maritim, energi- og miljø, life science, informasjons- og kommunikasjonsteknologi, og kulturnæringene (design, media, musikk, arkitektur)*. I OA satses det på å realisere potensialet for økonomisk vekst og verdiskaping innenfor disse fem næringsmiljøene gjennom ulike klyngetiltak. Det er etablert samarbeidsnettverk med bedrifter og forsknings- og kunnskapsinstitusjoner med formål å realisere miljøenes innovasjons- og verdiskapingspotensial. OA har også et sterkt finansmiljø og en reiselivsnæring av stor strategisk betydning for hele landet.

Arbeidsledigheten har tradisjonelt vært lav i OA. Som følge av finanskrisen har arbeidsledigheten gått opp fra 1,7 prosent per oktober 2008 til 2,9 prosent per oktober 2009 i Oslo og Akershus. Til tross for denne økningen har ikke arbeidsledigheten steget like mye som forventet. Arbeidsledigheten antas å stige noe inn i 2010, men NAV sine prognoser for OA antar at ledigheten vil stoppe opp neste år på et nivå mellom 3-3,5 prosent. Tidligere erfaringer

¹ Bruttoprodukt = produksjon minus produktinnsats, og måles i basisverdi.

² Utredning av forslag til "Regional FoU-strategi for Oslo/Akershus, NIBR-TØI 2009.

³ Inn under kategorien *kreative næringer* legges følgende NACE-koder til grunn: 74201 Arkitektvirksomhet, 748 Designvirksomhet, Interiørarkitekt – og interiørkonsulentvirksomhet, 744 Annonse- og reklamevirksomhet, 921/922/924 Film, video, radio & tv, nyhetsbyrå, 923 Annen underholdningsvirksomhet (selvst.kunstnerisk virksomhet, drift av kunstetablissementer, danseskoler etc), 925/926/927 Drift av biblioteker, museer etc., drift av sport/idrettsanlegg/klubber, annen fritidsvirksomhet.

viser imidlertid at selv i perioder med overskudd av arbeidskraft opplever bransjer mangel på spesialisert kompetanse innen ulike områder. Det vil derfor sannsynligvis fortsatt være en "mismatch" mellom utdanningssystemet og næringslivets behov i 2010.

3.2 Risikokapital

Risikokapital retter seg mot følgende faser: såkorn, venture og oppkjøp. Private equity er en samlebetegnelse på denne typen fond, som investerer i bedrifter og som ikke er notert på børs. De private eierfondene i Norge forvalter nærmere 58 mrd. NOK i risikokapital, og størsteparten av dette er kapital investert i mer enn 500 norske bedrifter (Norsk Venturekapitalforening 2009). Den norske private risikokapital-bransjen er ung men i god vekst, noe økningen i forvaltningskapitalen de siste årene har vist. Finanskrisen har imidlertid ført til et kraftig fall i investeringsvolumet fra 2008 til 2009. Til sammenlikning var investeringsvolumet på til sammen 870 mill. NOK 1. halvår i 2009. Dette er en halvering sammenliknet med 2. halvår 2008, og kun en fjerdedel av nivået i 1. halvår 2008 og 2007.

Mens tilgangen på venture kapital og oppkjøpsfinansiering er tilfredsstillende, er det en mangel på kapital i tidligfase. Såkornfondene er relativt få og små med 2-5 ansatte. Fondene ligger i størrelsesorden på 50-300 MNOK i forvaltningskapital. I tillegg til venture kapital og oppkjøp investerer mange bedrifter direkte i utviklingsprosjekter (industrikapital).

I 2006 ble det etablert 4 landsdekkende såkornfond lokalisert i de fire universitetsbyene Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim. Fondet med utgangspunkt i Oslo forvaltes av Alliance Venture Polaris og er innrettet mot IKT-bedrifter. Total investeringskapital i fondet er 339 mill.

I 2008 etablerte Regjeringen et nytt statlig investeringsfond, Investinor AS med en kapital på 2,2 mrd. kroner. Det nye investeringsfondet er organisert som et selskap under Innovasjon Norge. Fondet har et kommersielt siktemål, og bidrar til å kommersialisere flere globalt orienterte og konkurransedyktige innovasjoner og prosjekter, primært i bedriftenes tidlige vekstfase. I de nye bedriftenes utviklingsfase ligger fondet mellom såkornfasen og ordinær venture-finansiering.

Erfaringene med de statlige såkornfondene hittil er at de plasserer sin virksomhet ganske langt til høyre i bedriftenes utviklingsløp. Investinor krever i tillegg at andre investorer stiller opp med 51 % av kapitalen. Fondet har derfor liten nytte for selskaper som ikke har finansiering andre steder. Kombinert med dette og at Investinor i stor grad opptre som en senfase investor og stiller veldig tøffe investeringsvilkår, har de statlige såkornfondene i liten grad ført til en bedring av tilgangen på tidlig fase finansiering.

I 2009 ble Akershus teknologifond opprettet. Det er et regionalt avgrenset såkorn investeringsfond rettet mot selskaper som kommer ut av teknologimiljøene Campus Kjeller, Bioparken i Ås og Fornebu. Satsingsområdene for det nye fondet er definert til å være IKT, samfunnsikkerhet, energi og miljø, samt bioteknologi, og skal styrke tilgangen på tidlig fase finansiering. Akershus fylkeskommune vil bidra med 45 mill. kroner og Campus Kjeller for 20 mill. kroner.

I tillegg til ansvarlig lån fra såkornfondene, tilbyr Innovasjon Norge risikokapital gjennom låne- og tilskuddsordninger. I forbindelse med finanskrisen har det vært ekstra stor etterspørsel etter IN's risikolån.

IN fikk i 2009 tilført 150 mill kr på nasjonalt nivå som ekstra midler til etablererstipend. Kriteriene for tildeling av disse midlene var prosjekter med høyt nyskapsnivå og internasjonalt marked. Ca en tredjedel av disse midlene ble bevilget til bedrifter i OA. I 2010 er denne ordningen videreført, begrenset til en ramme på 50 mill kr.

Finanskrisen har ført til at næringslivets tilgang på kreditt er generelt begrenset. I likhet med i 2009 får Innovasjon Norge økte rammer til lån og støtteordninger i 2010. Samtidig er det tegn til bedring på det private kredittmarkedet. Til tross for dette er det fortsatt mye usikkerhet knyttet til finanskrisens varighet, og det er fortsatt en utfordring for næringslivet å få tilgang på kreditt. Derfor innebærer dette at det også i 2010 vil være mange prosjekter i både eksisterende og nye bedrifter som ikke vil bli realisert.

3.3 Rekruttering og kompetanseutvikling

Næringslivet i Osloregionen står overfor store utfordringer i den globale konkurransen om kunnskaps- og kompetansebasert arbeidskraft. Regionens utdanningsinstitusjoner er hovedleverandør av kompetent arbeidskraft til regionens arbeids- og næringsliv. I tillegg er internasjonal rekruttering viktig.

Oslo har 60 000 studenter og 27 høyere utdanningsinstitusjoner. I Oslo og Akershus er det 75 offentlige og private forskningsinstitutter, fire forskningsparker og seks sentre for fremragende forskning. Regionen har Europas høyeste utdanningsnivå innenfor et meget spredt spekter av utdanninger.

I økende grad ses kompetanseutvikling av arbeidsstokken i et livslangt læringsperspektiv. Fremtiden vil være preget av vekslning mellom læring i forskjellige arenaer gjennom livet – enten det er arbeidssted, utdanningsinstitusjon, formell og uformell læring, grunn- eller videreutdanning og etterutdanning. Bruk av teknologi vil være en vesentlig faktor i å øke tilgjengeligheten og relevansen på alle disse arenaene.

Nasjonale prosesser påvirker også utviklingen, som for eksempel innføringen av nasjonale kvalifikasjonsrammeverk, oppfølging av St.meld. nr. 44 (2008–2009 *Utdanningslinja og Handlingsplan for entreprenørskap i utdanningen fra grunnskole til høyere utdanning 2009-2014*).

Hvis regionens utdanningsinstitusjoner og arbeids- og næringsliv gjensidig skal forsterke hverandre, fordrer det en mye tettere dialog enn det som har vært vanlig.

Hovedstadsregionen står overfor mange av de samme utfordringene som landet for øvrig når det gjelder kompetansebehov. Rekruttering til teknologi- og realfag, på alle nivåer, er en utfordring. Andelen som velger realfaglige utdanninger er lav i Norge og frafallet i mange teknologi- og realfaglige utdanninger er høyt. I tillegg er det en økende knapphet på lærere med fordypning i realfag. Dette bidrar igjen til lavere tilgang på teknologi- og realfaglig kompetanse av høy kvalitet, noe som kan bli en negativ faktor for utviklingen av regionens næringsliv. Det er derfor viktig at utdanningsinstitusjonene i samarbeid med næringslivet bidrar til å gjøre realfagene mer attraktive og redusere frafallet av studenter i løpet av studieløpet.

Selv om det hovedsakelig er et offentlig anliggende, bør skolen og lærerutdanningens rolle, samt forskning på skole og læring også nevnes som vesentlige faktorer for å heve kompetansenivået og få relevant kompetanse.

Innovative miljøer og bedrifter er avhengig av medarbeidere som kan bidra til utvikling og innovasjon, og utdanningsinstitusjonene har en viktig rolle å spille i å utdanne kandidater med riktig kompetanse og som kan utvikle kompetanse livet igjennom.

Høsten 2009 vedtok styrene til Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus at de to høgskolene skal slås sammen til et regionalt Profesjons- og arbeidslivsuniversitet ila 2011. Et viktig mål med det nye universitetet er at det i tillegg til å være en "tradisjonell" utdanningsinstitusjon i større grad skal være sitt ansvar bevisst som en aktivt deltakende regional utviklingsaktør i skjæringspunktet mellom utdanning, forskning og næringsliv. Forpliktende samhandling mellom næringsliv og utdanningsinstitusjonene er en nøkkelfaktor for å kommunisere kompetansebehov, motivere studenter, og utvikle systematisk samarbeid mellom bedrifter, forskning og utdanning. Under den forutsetning at sammenslåingen av høgskolene blir en realitet, kan dette være en positiv drivkraft for å løse kompetansebehovsutfordringen regionen står overfor.

Rekruttering av kompetente medarbeidere internasjonalt har blitt stadig viktigere for næringslivet og forskningsmiljøene. Dette gjelder spesielt høyt kvalifiserte spesialister og nøkkelpersonell som etterspørres av de forskningsintensive og kunnskapsbaserte bedriftene og forskningsinstituttene. Undersøkelser som er gjennomført i Osloregionen viser at det er stor variasjon når det gjelder næringslivets forhold til internasjonal rekruttering. Det er kun de største bedriftene som har et bevisst forhold til hvilke behov de har

for å rekruttere det som kalles *global professionals*, og at bare de mest globale av disse igjen har en strategi for hvordan dette kan gjøres.⁴ Generelt sett er næringslivet, spesielt i Oslo, relativt lite internasjonalt eksponert. Regionen

⁴ Internasjonal rekruttering. Forprosjektrapport utarbeidet av Oslo Teknopol IKS, desember 2008

har lav eksportandel til utlandet. At Oslo i tillegg sammenliknet med nærliggende storbyer i andre land er mindre kjent og profilert, bidrar i sum til et internasjonalt miljø i minste laget for å være attraktiv for utenlandsk arbeidskraft. Universitet- og høyskolesektoren er derimot i stor grad internasjonalt eksponert. De rekrutterer i økende grad internasjonalt både på student- og lærersiden, utdanningene må være basert på forskning i fronten internasjonalt for å være konkurransedyktige, og forskningen blir i meget stor grad målt mot internasjonale krav. De inngår i en rekke internasjonale nettverk. Det potensialet som ligger i dette er på langt nær utnyttet.

3.4 Entreprenørskap

OA har lenge hatt landets høyeste bedriftsetableringstakt. OA har fått 33 % (dvs. 24 000 bedrifter) av netto-tilveksten⁵ av bedrifter i Norge mellom 1999-2008 (OA har 28 % av landets totale sysselsetting (Haraldsen & Onsager 2009)).

OA har flere nyetableringer og tilvekst av bedrifter enn sammenliknet med landet for øvrig. Flere ulike forhold bidrar til dette. Et forhold er at knoppskyttinger og synergier fra etablerte bedrifter, kunnskapsinstitusjoner, innovasjonsselskaper, inkubatorer osv, relativt sett øker i takt med størrelsen på det regionale nærings- og kompetansemiljøet. Et annet strukturelt forhold er at storbyer har større næringsvariasjon og andeler av nye vekstnæringer. I tillegg må man ikke glemme at i forhold til små regioner med beskjedne lokalkmarkeder gir større regioner langt flere etableringsmuligheter. Det store private forbruket i OA er en sterk drivkraft for etablering av nye bedrifter.

De andre storbyregionene i Norge har hatt tilnærmet samme nyetableringsrater som OA innenfor både kunnskapsintensiv industri og tjenesteyting (Haraldsen & Onsager 2009:54).

Internt i OA er nyetablerings- og tilvekst-ratene klart størst innenfor kunnskapsintensiv tjenesteyting som står for hele 57 % av nettoveksten i antall bedrifter., og da særlig innen IKT-tjenesteyting og kreativ tjenesteyting (se tabell under). Finans og eiendom har de nest største veksttallene med 30 % av veksten i antall bedrifter. Industrien er i nedgang, uansett grad av kunnskapsintensitet. Et unntak er farmasøytisk industri, men disse bedriftene representerer et meget lite antall i forhold til totalen.

Tabell 1. Nyetableringer, nedlegginger og dynamikk i ulike næringer og sektorer i OA 1999-2008 (Haraldsen & Onsager 2009:54)

Oslo/Akershus	Bedrifter 2008	Antall nedlegginger per år (årl.gj.snitt. 1999-2008)	Antall etableringer per år (årl.gj.snitt. 1999-2008)	Nettoendringer per år	Tilvekst-rate (netto-tilvekst % av populasjon)
Primær	5 082	427	231	-195	-3,2
FoU-svak industri	2 918	473	400	-73	-2,0
Med FoU-intensiv industri	1 667	195	166	-29	-1,6
FoU-intensiv industri	325	36	31	-5	-1,5
Kunnskapintensiv tjenesteyting	33 525	5 386	6 902	1 516	4,9
Finans og eiendom	15 308	1 388	2 199	811	7,5
FoU	266	20	30	10	5,0
Handel	18 589	2 435	2 213	-222	-1,1
Bygg/anl,energi/vann,transp,lager/post	18 474	2 209	2 425	216	1,3
Hotel/restaurant	2 986	382	413	31	1,1
Annen priv service	6 825	932	939	7	0,1
Helse, sosial, omsorg, undervisning, off.forvalt	14 442	1 180	1 787	607	5,2
Alle sektorer	120 617	15 076	17 749	2 673	2,4

⁵ Netto-tilveksten av bedrifter viser om nyetableringsratene overgår nedleggingsratene eller omvendt.

I OA skiftes mellom 13-14 % av alle bedriftene ut hvert år (13 % nedlegges og 14 % nyetableres). Dette gir en betydelig fornyelse av bedriftsmiljøet over tid, selv om det er store variasjoner mellom bransjer og sektorer. (Haraldsen & Onsager 2009:57).

Om lag 70 % av nyetableringene i OA er rettet mot skjermet sektor, regionalt og nasjonalt (de fleste såkalte "levebrødsbedrifter"). Det fremgår ikke av statistikken hvor mange av de resterende nyetableringene som er internasjonalt orienterte kunnskapsbedrifter. Nyetableringene innen forretningsmessig tjenesteyting er uensartede og varierer både når det gjelder kompetansenivå, innovasjonsgrad og internasjonal orientering. Det er derfor en viktig utfordring for regionen å få etablert flere kompetansebaserte selskaper med internasjonalt potensial.

3.5 FoU og kompetanseutvikling

OA er et tyngdepunkt for FoU-virksomheten i Norge. Det siste tiåret har OA årlig stått for mellom 42-48% av landets samlede FoU utgifter (Onsager og Haraldsen 2009:38). OA er særlig sterkt overrepresentert når det gjelder FoU i instituttsektoren, noe mindre når det gjelder FoU i næringslivet og i universitets- og høyskolesektoren. Det har vært en klar vekst i næringslivets FoU-utgifter i OA det siste tiåret. Mer interessant er det at veksten absolutt og relativt sett har vært svakere i OA enn på landsbasis (se tabell under).

Næringslivet i OA har en høyere FoU-intensitet (FoU-utgifter per sysselsatt og verdiskaping) enn næringslivet på landsbasis. Dette skyldes at OA har en overrepresentasjon av FoU-intensive næringer, store bedrifter og hovedkontorer som ofte innebefatter sentrale FoU-funksjoner. Med andre ord, OAs nærings-spesialiseringer og rolle som nasjonalt styrings-, kunnskaps- og finanssenter er viktig årsak til høy FoU-intensitet. Selv om næringslivets FoU-utgifter i andel av verdiskapingen i OA er noe høyere enn på landsbasis, er næringslivets FoU-investeringer i regionen lavt i forhold til sammenliknbare internasjonale målestokker. Næringslivets bidrag i forhold til de totale FoU-utgiftene i OA er også betydelig under de nasjonale forskningspolitiske mål om at næringslivets andel skal utgjøre 2/3 av de totale FoU-utgiftene.

Tabell 2. Absolutte og relative endringer i totale FoU-utgifter i OA og landet forøvrig fordelt på ulike finansieringskilder 1997 & 2007 (Haraldsen & Onsager 2009:39).

Oslo & Akershus/ Landet forøvrig	Næringslivet	Offentlige kilder	Andre kilder	Utlandet	Totalt
Millioner kr.					
Oslo & Akershus					
1997	4267	3514	247	610	8638
2007	6213	7558	544	1525	15840
Landet for øvrig					
1997	4613	4224	154	601	9592
2007	10106	9001	755	1598	21460
Relative endringer i prosent					
Oslo & Akershus					
1997	100	100	100	100	100
2007	145,6	215,1	219,9	250,1	183,4
Landet for øvrig					
1997	100	100	100	100	100,0
2007	219,1	213,1	492,1	265,7	223,8

Det er 6482 FoU-årsverk (2007) i næringslivet i Oslo og Akershus. Dette utgjør 42 % av næringslivets forskere i landet. OA er derfor et nasjonalt hovedområde for FoU i næringslivet. Utdanningsnivået på FoU-personale i OA utmerker seg imidlertid ikke for den høyeste utdanningsgruppen, dvs. forskere med doktorgrad. Andelen av FoU-personale i næringslivet med doktorgrad ligger i OA under landsgjennomsnittet. Også på fylkesnivå har andre universitets-fylker som det er naturlig å sammenligne seg med, som Sør-Trøndelag (Trondheim) og Troms (Tromsø) vesentlig høyere andel forskere med doktorgrad (begge ca. 12 %) mot Oslo og Akershus (begge ca. 6 %). Dette kan gi OA en konkurranseulempa for FoU-finansiering fra nasjonale og internasjonale FoU-programmer (Haraldsen & Onsager 2009:45).

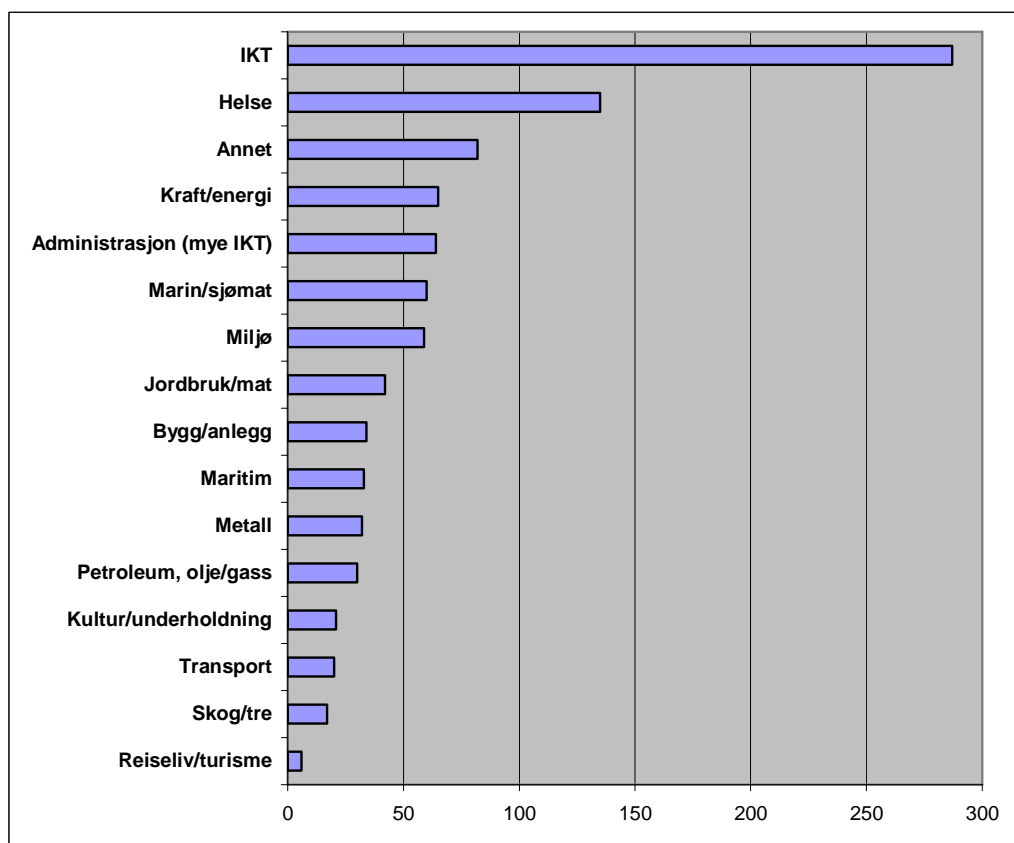
FoU-virksomheten i næringslivet varierer betydelig for de ulike delregionene i Akershus. Asker og Bærum står for totalt 2,4 milliarder kr. i egenutført FoU i næringslivet sammenliknet Ullensaker/Eidsvoll (Øvre Romerike) som står for totalt 17 millioner (se tabell 3.). Det er ikke nødvendigvis et problem at denne fordelingen er regionalt skjev og at det finnes en grad av regional arbeidsdeling. Likevel er det grunn til å bemerke den lave FoU-aktiviteten i noen av regionene, bl.a. Follo der man ikke synes å ha oppnådd noen ringvirkninger fra det biologiske forskningsmiljøet på Ås.

Tabell 3. FoU-virksomhet i næringslivet fordelt på Akershus og Oslo (SSB 2007, oppdatert 2009)

Fylke/økonomisk region	Totalt egenutført FoU (Mill. kr)	Innkjøpt FoU (Mill. kr)	FoU-årsverk - Høyere utdanning	FoU per sysselsatt 1000 kr
Akershus	2704	502	1762	39,2
Follo	62	14	48	6,2
Bærum/Asker	2399	453	1562	75,4
Lillestrøm	226	29	142	13,2
Ullensaker/Eidsvoll	17	6	9	1,7
Oslo	4162	1277	3213	34,3

SkatteFunn er en skattefradagsordning for bedrifter som driver forsknings- og utviklingsarbeid alene eller sammen med andre. SkatteFunnprosjekter i OA gir et godt bilde av hva næringslivet i regionen forsker på (se figur 1.). Det drives forskning innen de fleste teknologiområdene, men de fleste prosjektene fant sted innenfor IKT, Bioproduksjon, Helse, Kraft/Energi, Maritim, Petro/gass-industri og tjenesteyting. Dette samsvarer godt med hvor næringslivet mottar finansiering fra i Forskningsrådets programmer. Oslo har flest godkjente SkatteFunn-prosjekter etterfulgt av Rogaland, Sør-Trøndelag og Akershus.

Figur 1. Antallet skattefunn-prosjekter i Oslo og Akershus fordelt på teknologiområder 2007 (Kilde:Skyrud 2009/NFR Haraldsen & Onsager 2009:44)).

Som en del av regionreformen skal det etableres regionale forskningsfond med formål å styrke forskning for regional innovasjon og utvikling. Fondene skal støtte opp under regionens prioriterte innsatsområder og mobilisere til økt FoU-innsats gjennom å møte FoU-behov i regionene ved å støtte FoU-prosjekter initiert av private og/eller offentlige virksomheter. Det er vedtatt opprettet syv fondsregioner. Oslo og Akershus har etablert felles fondsregion. Fondet skal etter planen bli operativt i løpet av første halvår 2010. Fordelingsnøkklene som er fastsatt tilsier at et fond for Oslo og Akershus vil ha en årlig økonomisk ramme på ca 30mill kr.

I løpet av sommeren og høsten 2009 ble det gjennomført en strategiprosess for regional FoU i OA.. Det ble i forbindelse med strategiprosessen gjennomført et omfattende analysearbeid. Forslaget til strategi omfatter mål, delmål og strategier. Strategiene tar utgangspunkt i følgende hovedmål for utviklingen av regional FoU:

Den regionale FoU-strategien skal styrke OAs internasjonale posisjon som kunnskaps- og verdiskapingsregion for bærekraftig utvikling. Den regionale FoU-strategien skal fremme økt FoU-innsats og -samhandling på de områdene der OA har spesielle fortrinn og potensialer for økonomisk verdiskaping og velferdsforbedringer, og som kan bidra til å styrke en bærekraftig utvikling.

3.6 Innovasjon

I Regjeringens stortingsmelding om innovasjon Et nyskapende og bærekraftig næringsliv⁶ brukes følgende definisjon på innovasjon: *En ny vare, en ny tjeneste, en ny produksjonsprosess eller organisasjonsform som er lansert i markedet eller tatt i bruk i produksjonsprosessen for å skape verdier.* Innovasjon skjer i alle deler av en virksomhets verdikjede, fra innkjøp, produksjon og distribusjon til finans, økonomi, markedsføring og salg.

Stadig fornyelse gjennom innovasjon er viktig for å utvikle bedriftenes konkurransekraft i et stadig omskiftlig marked. Innovasjon er bedriftene ansvar. Det finnes en rekke bedriftsrettede virkemidler fra bl.a. Innovasjon Norge og Norges forskningsråd som skal understøtte innovasjoner i næringslivet.

Innovasjon skjer ofte i et samspill mellom bedrifter, og mellom bedrifter og forsknings- og utdanningsinstitusjoner. OA har mange næringsklynger med stort potensial. Partnerne i regionalt innovasjonsprogram vil bidra til å videreutvikle regionens næringsklynger.

Næringsklynger oppfattes vanligvis som et nettverk av bedrifter og bransjer som samhandler, og som dermed henger nært sammen. Næringsklynger er kjennetegnet ved sterke interne koplinger bedriftene seg i mellom og mellom bedriftene og omgivelsene (forskningsmiljøer, kunnskapsinstitusjoner og andre offentlige aktører). Andre forutsetninger for å skape konkurransedyktige næringsklynger er konkurranse, konkurransedyktige leverandører og krevende kunder, samt dynamiske markedsforhold. Næringsklynger er gjerne selvforsterkende og skaper dynamiske utviklingsprosesser. Velfungerende næringsklynger kjennetegnes ved at bedriftene har lederrollen.

Til tross for et konkurransedyktig næringsliv, sterke forskningsmiljøer og et generelt høyt utdanningsnivå, hevder ikke OA seg like godt som andre nordiske regioner. På Oslo Innovation Scoreboard (2006), som måler regioners innovasjonspotensial, plasserer Stockholm og Vest-Sverige seg som hhv nr. 1 og 2 blant europeiske regioner, mens Oslo og Akershus er nr. 29 blant 215 regioner. OIS viser at Norge rangerer som nr.9 sammenliknet med de 26 EU-landene, men med et landsgjennomsnittet like under EU-gjennomsnittet. Rangeringen av Norge og OA er ganske høy for denne indeksen for "innovasjons-potensial" sammenliknet med alle andre europeiske land og NUTS2-regioner, men ganske middelmådig sammenliknet med land og regioner som Norge ofte måles mot i Nordvest-Europa som Sverige, Danmark, Finland, Storbritannia, Nederland og Tyskland.

I Eurostats rapport *Science, technology and innovation in Europe (2009)* blir Norge gitt en plassering som er betydelige svakere enn de andre nordiske landene og også lavt i europeisk sammenheng når det gjelder indikatorer for innovasjon:

"Norge faller i gruppen "land med moderat innovasjon" og nivået på innovasjonen ligger under det europeiske gjennomsnittet.

Blant de fire hovedindikatorene for innovasjon skårer Norge høyt på "innovasjonsdrivere", med en høy andel av befolkningen med høyere utdanning, spredning av bredbånd og deltakelse i livslang læring. Norges relativt svake plassering ligger innenfor innovasjon og entreprenørskap og intellektuell kapital, som skyldes et lavt nivå på venturekapital i tidlig fase og varemerker innenfor høyteknologi. Norge ligger også under gjennomsnittet når det gjelder evne til å realisere potensialer for innovasjon på markedet, selv om man skårer over gjennomsnittet når det gjelder å ta intellektuell eiendomsrett til ny teknologi".

OA er næringslivets kraftsentrum i Norge. Nasjonale utfordringer knyttet til innovasjon er med andre ord også å regne som regionale utfordringer. Både Oslo Innovation Scoreboard og Eurostats rapport bekrefter at OAs innovasjonspotensial er langt lavere enn land og regioner vi liker å sammenlikne oss med, og at dette understøtter behovet for en aktiv nærings- og innovasjonspolitik.

⁶ St.meld. nr. 7 (2008-2009) Et nyskapende og bærekraftig Norge

4. Visjon, hovedmål og strategier

Regionalt innovasjonsprogram bygger på de overordnede målene for næringsutvikling som er uttrykt i kommuneplanen for Oslo kommune og fylkesplanen for Akershus fylkeskommune. Programmet har også som utgangspunkt de regionale partnernes mål og strategier og den norske regjeringens innovasjonspolitiske målsettinger.⁷

Visjon

OA skal utvikles til en konkurransedyktig og kunnskapsbasert region på områder der næringslivet har spesielle fortrinn.

Det er satt følgende hovedmål for regionalt innovasjonsprogram for Oslo og Akershus:

Hovedmål

Regionalt innovasjonsprogram for Oslo og Akershus skal bidra til å styrke næringslivets og regionale innovasjonsmiljøers evne til entreprenørskap, innovasjon og profilering gjennom økt samhandling mellom næringsliv, kunnskapsinstitusjoner og andre offentlige partnere.

På bakgrunn av regionens utfordringer, konkurransefortrinn og mål, er det valgt følgende strategier:

Strategier

1. Tilby behovstilpasset informasjon, veiledning og tjenester til etablerere gjennom et koordinert tilbud fra private og offentlige aktører.
2. Bidra til økt samhandling mellom næringsliv, utdannings- og forskningsinstitusjoner og offentlig sektor innen områdene maritim, energi og miljø, IKT, medisin og helse, og kulturnæringene.
3. Legge til rette for at næringslivet deltar i programmer for utvikling av nettverk og klynger, og i nasjonale og internasjonale FoU- og innovasjonsprogrammer innen regionens næringsklynger.
4. Profilere OAs sterke næringsklynger internasjonalt gjennom samarbeid med regionens bedrifter og kunnskapsmiljøer.

Partnerne i det regionale samarbeidet forplikter seg til å hensynta det regionale innovasjonsprogrammets mål og strategier i sine virksomheter.

⁷ Se St.meld. nr. 7 (2008-2009) Et nyskapende og bærekraftig Norge

4.1 *Entreprenørskap*

Delmål

1. Programmet skal bidra til økt antall kunnskapsbaserte nyetableringer med internasjonalt vekstpotensial.
2. Næringssetaten, Innovasjon Norge og Connect Østlandet skal bidra til at flere nyetablerte selskaper når internasjonal kommersialiseringsfase.
3. Næringssetaten, Innovasjon Norge og Connect Østlandet skal bidra til at flere mottagere av etablererstipend gis mulighet til å presentere sine forretningsplaner for investorer.
4. HiO, UiO, Næringssetaten og Innovasjon Norge skal bidra til at flere studenter skal tilegne seg kompetanse i entreprenørskap og bedriftsetablering, og få bistand til å starte egen virksomhet.

Etablerere skal tilbys et koordinert tilbud av informasjon, veiledning og tjenester fra offentlige og private aktorer. Aktorene som deltar i programmet skal samarbeide om å bidra til utvikling av flere vekstbedrifter med internasjonalt potensial.

Innenfor regionens innovasjonssystem er det satt i verk ulike virkemidler og tiltak mot etablerere. Etablererveiledning organiseres i Oslo gjennom kommunens servicekontor i Næringssetaten og i Akershus gjennom et samarbeid med kommunene og delregionene i fylket. Etablererveiledning er et lavterskel-tilbud til alle i regionen som etablerer ny bedrift.

Etablererstipend finansieres av fylkenes rammer for statlig tilskudd til næringsutvikling. De begrensede rammene som regionen blir tildelt tilsier at midlene må fordeles etter en streng prioritering i samsvar med regions næringspolitiske mål og strategier. Etablererstipendordningen skal bidra til å realisere nyskappingsprosjekter med internasjonalt vekstpotensial. Det legges vekt på at stipendet skal ha en utlosende effekt for etableringen. Nye bedrifter med høy grad av unikhhet og nyskaping gjennom anvendelse av ny teknologi, design, vekstpotensial og internasjonalisering prioriteres. Dette innebærer at prosjekter som er innrettet mot lokale markeder, f.eks. innen handel og privat tjenesteyting, ikke blir prioritert.

Utdanningsinstitusjonene i regionen har en rekke ulike utdanningstilbud innen entreprenørskap, og driver mobilisering til entreprenørskap gjennom forretningsplankonkurranser, inkubatorvirksomhet og gjennom støtte til ulike foreninger. Det er et mål at flere vanlige etablerere og bedrifter utvikles til vekstbedrifter med internasjonalt potensial. Grunnleggende informasjon og veiledning til vanlige etablerere og vekstetablerere tilbys av Næringssetatens servicekontor for næringslivet og Etablerersentrene i Akershus.

For etablerere og prosjekter nærmere internasjonal kommersialiseringsfase, har regionen et godt tilbud av tjenester fra forsknings- og kunnskapspark, inkubatorer, og private aktorer bl.a. risikokapital representert ved såkornfond og venture kapital. For å skape interesse og kompetanse for kunnskapsbasert nyetablering driver utdanningsinstitusjonene en rekke ulike utdanningstilbud innenfor entreprenørskap.

Tiltak i regionalt innovasjonsprogram 2010	Tiltaksansvarlig
Etablererstipend	Næringsetaten
Etablererveiledning	Næringsetaten
Pangstart – forretningsplanveiledning	Næringsetaten
Spesialrådgiving	Næringsetaten
Kurs for etablerere med utenlandsk bakgrunn	Næringsetaten
Etablererkurs på nett	Næringsetaten
Etablererinfo	Næringsetaten
Cleantech (Entrepreneur-in-residence program)	Senter for entreprenørskap (UiO), OREEC, UMB
New venture accelerator (Bioprojektakselerator)	Senter for entreprenørskap (UiO)
Investorpresentasjoner, Connect Østlandet	Connect Østlandet
Ungforsk	Akershus fylkeskommune

4.2 Innovasjon og næringsklynger

Delmål

1. Programmet skal bidra til innovasjonsfremmende samhandling mellom bedrifter og kunnskapsinstitusjoner innen regionens sterke næringsmiljøer med sikte på økt konkurransekraft og verdiskaping.
2. Antallet små og mellomstore bedrifter som deltar i forpliktende nettverkssamarbeid innenfor regionens næringsklynger, skal økes.
3. Utdanningsinstitusjonene skal styrke sin egen innovasjonskompetanse og samhandling med næringslivet. Det skal etableres minst ett nytt studietilbud innen innovasjonsledelse i regionen i løpet av to år.

Regionalt innovasjonsprogram har følgende prinsipper for utvikling av næringsklynger:

- Næringslivet skal ha eierskapet til prosjektene og drive aktivitetene.
- Små og mellomstore bedrifter skal rekrutteres til klyngenettverkene sammen med store bedrifter.
- Det skal utvikles forpliktende samarbeid mellom bedrifter og forskningsinstitusjoner og kunnskapsinstitusjoner i prosjektene.

Det offentlige representert ved regionale myndigheter og regionalt virkemiddelapparat skal bidra til å initiere nettverkssamarbeid og bistå i det videre utviklingsarbeidet dersom aktørene etterspør denne tjenesten.

Satsingen på næringsklynger skjer gjennom å tilrettelegge for nettverkssamarbeid og innovasjonsfremmende samhandling mellom bedrifter og kunnskapsmiljøene. Partnerne i Regionalt innovasjonsprogram disponerer en rekke virkemidler, som til sammen skal bidra til å realisere næringslivets innovasjonskraft.

VRI Oslo/Akershus en del av Regionalt innovasjonsprogram. Prosjektene i VRI Oslo/Akershus (Maritim, Marin Life Science, Fornybar energi og Telekom/internet/media) inngår i en helhetlig satsing i regionen.

De viktigste klyngesamarbeidene i OA fremgår i figur 6 (neste side).

Figur 6: Klyngesamarbeider i OA

Registrerte klynger og nettverksaktiviteter 2010			
Sats.-omr.	Spesialiserte klyngenettverk	Nettverkens organisering	Finansierer og sentrale deltagere
Life Science	Oslo Bio Network		Oslo Teknopol
	Marin Life Science (MareLife)	VRI. Organisert som medlemsforening	NFR, Innovasjon Norge, Foreningen MareLife
	Oslo Cancer Cluster (OMT)	Norwegian Centre of Expertice	NFR, Innovasjon Norge, Oslo Universitetsykehus
	Oslo MedTech	Arena-program	IT Fornebu Vision
	Neuronettverk	Forstudie	UiO
	ELIN-prosjekter	Elektronisk samhandling innenfor helse	Helsevesenet og EPJ-bedrifter
	Trådløs Pasient (Assosiert med OMT) Stem Cell Based Tumor Therapy	Nettverkssamarb. SFI-senter (Nye metoder for kreftbehandling)	SINTEF, NFR Oslo Universitetssykehus. Bedrifter
IKT	Oslo ICT-Network		Oslo Teknopol
	Verdiskaping innen IKT	Program, finansierer seks ulike ressursnettverk i IKT-sektoren	NFR
	Trådløs framtid	Arena-program	Abelia, Innovasjon Norge
	Dataspill	Nettverkssamarbeid	Spillprodusentforeningen, Innovasjon Norge
	Halden CoE Energivennlig miljøhandel	Norwegian Centre of Expertice (NCE)	Innovasjon Norge
	Kringkastingskommunikasjon	Nettverkssamarbeid	Innovasjon Norge
	TIM-Nettverket (Tele, Internett, Media)	Nettverkssamarbeid	IT Fornebu
	Air Traffic Management (ATM)	Nettverkssamarbeid	Abelia og Innovasjon Norge
	BuildingSMART Norge	Organisert som medlemsforening	Boligprodusentenes Forening, Statsbygg, IN
	Oslo IKT-Nettverk	Organisert som medlemsforening	
	First Tuesday	Åpen innovasjonsarena	FT, IN m. fl.
	Mobile Monday Norway	Møteplass/nettverk	Bedrifter
	Information Access Disruptions (AID)	SFI-senter (Ny søkemotor)	FAST, UiO m.fl NFR
	Maritim	Oslo Maritime Network	Nettverk
Energi- og miljø	LUHO energieffektiv. i bygg		NHO, IN, OK, AFK
	Oslo Renewable Energy and Environment Cluster (OREEC)	VRI	Kunnskapsbyen Lillestrøm
	HyNor (Hydrogenveien)	Nettverkssamarbeid	OREEC, IN
	Oslo Energy Network		Oslo Teknopol
	Clean Water Norway	Forening. Nettverksprosjekt med markedsorientering	Bedrifter, IN
	Green Business Norway	Interesseorganisasjon	Bedrifter, IN
	Norsk Solenergiforening	Organisert som medlemsforening	Bedrifter, IN
	Oslofjord Offshore Forum	Bedriftsnettverk	Bedrifter, IN, AFK, Bærum k.
	Statistics for Innovation	SFI-senter	UiO m.fl. Bedrifter. NFR
	Multiple Flow Assurance Innovation Centre	SFI-senter	SINTEF, NTNU, StatoilHydro m.fl. NFR
Olje og gass	Norsk Hydrogenforum	Organisert som medlemsforening	
Kreative næringer	Oslo Kulturnettverk		Oslo Teknopol, Akerselva Innovasjon
	Film	Arena-program	Innovasjon Norge
	Norwegian Fashion Institute	Stiftelse	Innovasjon Norge
	IxDnettverk - Innovation by Design	Nettverk for interaksjonsdesign	Arkitektur og Designhøgsk., Akerselva Innovasjon, IN
	Mat og reiseliv		IN, AFK
Landbruk	Treforum	Organisert som medlemsforening	FM, IN, Trebruk AS
	Norsk Bioenergiforening	Organisert som medlemsforening	Bedriftene

Tiltak i regionalt innovasjonsprogram 2009	Tiltaksansvarlig
Oslo Renewable Energy and Environmental Cluster (OREEC)	Kunnskapsbyen Lillestrøm
Accelerate – Go-to market	Forskningsparken
FoU-program for innovasjonsledelse	Høgskolen i Oslo
Leverandørutvikling Hovedstadsregionen (LuHo)	NHO Oslo og Akershus
Fasilitering av næringsklynger	Oslo Teknopol Iks

4.3 Internasjonal profilering

Delmål

1. Bidra til økt kjennskap til Osloregionens fortrinn og muligheter som internasjonal nærings- og kunnskapsregion, med fokus på regionens sterke næringsklynger
2. Bidra til økt rekruttering av kunnskapsarbeidere til Osloregionens sterke næringsklynger
3. Bidra til å tiltrekke investeringer som kan utvikle næringsklyngenes kunnskapsressurser til kommersiell aktivitet og styrke Osloregionens næringsøkonomiske fundament
4. Bidra til økt internasjonalisering slik at bedrifter og FoU-institusjoner innen Osloregionens sterke næringsklynger kan få internasjonale partnere og økt eksport.

Internasjonal markedsplan for Osloregionen har som hovedmål å styrke kjennskapet til regionen som en internasjonal og attraktiv næringsregion. Hovedbudskapet er at Osloregionen er en moderne velferdsregion med en unik kombinasjon av livskvalitet og ledende kompetanse innen flere fremtidsrettede næringsklynger, i første rekke sektorene maritim, energi og miljø, informasjons- og kommunikasjonsteknologi, life sciences og kultur.

Oslo Teknopol har på vegne av Oslo kommune og Akershus fylkeskommune ansvaret for internasjonal profilering av Osloregionen. Oslo Teknopol samarbeider med næringslivet, kunnskapsinstitusjonene og andre utviklingsaktører om å markedsføre og profilere Osloregionens nærings- og kunnskapsmiljøer internasjonalt. Innovasjon Norge har et særlig ansvar for internasjonalisering av små og mellomstore bedrifter i tilknytning til programmet Internasjonal Vekst. Gjennom Innovasjon Norges utekontorer får bedriftene tilgang til individuelt tilpassede tjenester som markedsinformasjon, partner- og teknologisøk, og tilgang til relevante nettverk.

Oslo Innovation Week og Verdensutstillingen EXPO 2010 er prosjekter som i 2010 i særlig grad skal bidra til å nå den internasjonale markedsplanens mål. Formålet med Oslo Innovation Week er å skape en felles arena for gründere, investorer, næringsliv, forskning og utdanning der entreprenørskap og innovasjon settes på agendaen, og å profilere Osloregionens innovative miljøer internasjonalt. Oslo Teknopol og Næringssetaten har prosjektlederansvaret for Oslo Innovation Week.

Oslo kommune i samarbeid med Akershus fylkeskommune og NHO Oslo og Akershus skal delta på den norske paviljongen på verdensutstillingen EXPO 2010 i Shanghai, som arrangeres i perioden 1. mai til 31. oktober 2010. Temaet for verdensutstillingen er "Better City, Better Life". Målet for Oslos deltagelse på verdensutstillingen EXPO 2010 er å profilere hovedstadsregionen som besøksmål og avansert nærings- og kunnskapsregion, og bidra til at regionens næringsliv og forsknings- og kunnskapsinstitusjoner kan posisjonere seg og styrke samarbeidet med kinesiske partnere.

Både næringsliv og forsknings- og utdanningsinstitusjoner inviteres til å samarbeide om arrangementer under EXPO 2010 i den norske paviljongens business-senter. Oslo Teknopol har i samarbeid med bl.a.

NHO Oslo og Akershus ansvaret for å forestå planleggingen av det næringsrettede programmet når det gjelder Oslos deltagelse på EXPO 2010.

Tiltak i regionalt innovasjonsprogram 2010	Tiltaksansvarlig
Oslo Innovation Week	Oslo kommune
Verdensutstillingen EXPO 2010	Oslo kommune

5. Budsjett og organisering

Regionalt innovasjonsprogram er finansiert av Oslo kommune, Akershus fylkeskommune, Innovasjon Norge, Forskningsrådet, NHO Oslo og Akershus, LO Oslo og Akershus, og Fylkesmannen i Oslo og Akershus. I tillegg brukes midler til regional utvikling som bevilges over statsbudsjettet og tildeles gjennom Kommunal- og regionaldepartementet (KRD). Totalrammen i 2010 er 37 887 000 mill. kroner inkludert næringslivets bidrag.

De enkelte tiltakene gjennomføres som prosjekter med basis i oppdragsavtaler mellom finansiørene og tiltaksansvarlig. Arbeidet koordineres gjennom samarbeidsgruppen, som ledes av Oslo kommune og Akershus fylkeskommune og som for øvrig består av Innovasjon Norge, Norges forskningsråd, NHO, LO, NAV, Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Næringssetaten og Oslo Teknopol, Høgskolen i Oslo, Universitet i Oslo, UMB og Samarbeidsalliansen OA.

Hvert prosjekt har en styringsgruppe, som har et ansvar for å følge opp prosjektenes fremdrift, budsjetter og rapporteringer. Tiltaksansvarlige skal utarbeide halvårsrapport i august 2010 og årsrapport i januar 2011.

Budsjettsammendrag 2010

Tiltak	AFK	OK	IN	NHO	LO	FMO A	OR	Andre	Sum
Entreprenørskap									
Etablererstipend	6000	3200							9200
Etablererveiledning	1800	1300							3100
Forretningsplanveiledning Pangstart	350	350	700						1400
Spesialrådgivning	167	183	167						517
Etablererinformasjon	200	200	200			100			700
Etablererkurs utenlandsk bakgrunn	167	167	166						500
Etablererkurs på nett	125	125	125						375
Connect Østlandet	100	100	600					2100	2900
Ungforsk	250	200	100	20	5	80			655
Bioprosjektakselerator (new venture accelerator)	250	250	250					750	1500
Studentutveksling fornybar energi	75	75						150	300
Innovasjon									
VRI-prosjekt, regional egenandel	1200	1200	1200						3600
OREEC	1000		500					3580	5080
Leverandørutvikling (LuHo)	400	250	200	100	10			750	1710
Internasjonalt markedsprogram (Accelerate Go-to-market)		200	500						700
Fasilitering av næringsklynger	1000	1000					250		2250
Profilering									
Oslo Innovation Week	450	1200	650	50				250	2600
Expo 2010	500	200 ⁸		100					800
Sum	14034	10200	5358	270	15	180	250	7580	37887

⁸ Totalbudsjettet til prosjektet EXPO 2010 er på 6 010 000 hvorav Oslo kommunes andel er 5 410 000. Bystyret bevilget i 2009 4,5 mill. til Oslos deltagelse på EXPO 2010. Prosjektets budsjett er tilført ytterligere 910 000 fra Byrådsavdeling for miljø, samferdsel og næring (SMN) og Internasjonalt kontor, BLK, fordelt på 2009 og 2010 slik at Oslo kommunes samlede bidrag til EXPO 2010 er 5 410 000. Bidraget til EXPO 2010 fra Oslo kommune av midler i regionalt innovasjonsprogram er 200 000.

6. Vedlegg. Prosjektkatalog.

Tiltakshaver er ansvarlig for å utarbeide kostnads- og finansieringsbudsjett. Prosjektbeskrivelsene vil bli justert iht endelig vedtatt program og budsjetttramme.

6.1 Entreprenørskap

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	Pangstart - Forretningsplanveiledning	Navn: Arne Sveen Institusjon: Oslo kommune v/Servicekontoret for næringslivet, Næringsetaten
2	Bakgrunn for prosjektet	
	Pangstart er et særdeles populært og virkningsfullt tiltak under RIP. Det er flere søkere enn det er ledige plasser. Alle deltakerne svarte på evaluering skjema at de vær særdeles fornøyd med utbytte og at de ville anbefale Pangstart til andre. Tiltakets formål er å bistå etablerere med idéutvikling og utarbeidelse av forretningsplan. Studenter og ressurspersoner fra virkemiddelapparatet bidrar med sin kompetanse. Prosjektet skal tilføre kompetanse til gründere, studenter og ansatte i virkemiddelapparatet/ utdanningsinstitusjonene, samt fremme nettverksbygging mellom disse.	
3	Målgruppe	
	Etablerere/bedrifter i tidlig fase, studenter, ansatte i virkemiddelapparatet.	
4	Målsetting	
	Bidra til utvikling og kommersialisering av forretningsideer.	
5	Prosjektperiode	
	2010	
6	Aktivitetsbeskrivelse	
	<ul style="list-style-type: none"> • Engasjere ressurspersoner/foredragsholdere. • Markedsføring av arrangementet overfor aktuelle gründere. • Vurdering/utvelgelse av deltagende gründere. • Øvrige deltagere hentes fra virkemiddelapparatet og blant studenter/ansatte ved UiO (Senter for entreprenørskap/Gründerskolen/Master i entreprenørskap), BI, HiAk, UMB og HiO. • Gjennomføring av arrangement våren og høsten 2010. • Arrangere Pangstart Alumni treff • Forkurs teori: varighet to dager. • Prosjektarbeidsuke: Mandag til fredag 	
7	Milepælsplan (tre milepæler per år)	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bestilling av hotell, forelesningssaler, markedsføringsmatriell innen mars 31., 2010, 2. Gjennomføring av Pangstart vår 2010 3. Gjennomføring av Pangstart høst 2010 	
8	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne	
	Styringsgruppe bestående av representanter fra finansjørene og deltagende institusjoner.	
9	Kritiske faktorer	
	Ingen kritiske faktorer	

10 Kostnader	
Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010
Lønn, feriepenger, honorarer og liknende	600 000
Kost/losji for deltakere (Våren og høsten 2010)	600 000
Andre driftsutgifter	200 000
Sum	1 400 000
11 Finansiering	
Finansiører	2010
Oslo kommune	350 000
Akershus fylkeskommune	350 000
Innovasjon Norge	700 000
Sum	1 400 000

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	Spesialrådgivning	Navn: Arne Sveen Institusjon: Oslo kommune v/Servicekontoret for næringslivet, Næringsetaten
2	Bakgrunn for prosjektet	
	Formålet med ordningen er å tilføre ekstern rådgivningskompetanse til etablerere og nystartede bedrifter for å bidra til økt verdiskaping og overlevelse. Tilskudd til Spesialrådgivning kan innvilges etter en samlet skjønsmessig vurdering. En etablerer som innvilges Spesialrådgivning engasjerer en faglig kvalifisert rådgiver til å vurdere spesielle sider ved sitt prosjekt. Kostnaden ved denne rådgivningen dekkes - innenfor gjeldende regler - av tiltaket. Tilskuddet er begrenset til kr. 25 000 (inkl. mva.) per. oppdrag. Det gis normalt ett tilsagn pr. bedrift.	
3	Målgruppe	
	Nyetablerte bedrifter og personer som er i ferd med å etablere bedrift.	
4	Målsetting	
	Tilføre nyetablerte bedrifter økt kompetanse gjennom spesialisert og tilpasset rådgivning.	
5	Prosjektperiode	
	2010	
6	Aktivitetsbeskrivelse	
	Finansiere spesialiserte veiledningsoppdrag for nyetablerte.	
7	Milepælsplan (tre milepæler per år)	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Søknadsfrist for NOK 247500 31.mars 2010, 2. Søknadsfrist NOK 247500 31.oktober 2010 3. Regnskap og revisjon, Kommunerevisjonen 	
8	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne	
	Innovasjon Norge, Oslo kommune	
9	Kritiske faktorer	
	Ingen kritiske faktorer	
10	Kostnader	
	<u>Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)</u>	<u>2010</u>
	Utbetaling av tilskudd til godkjente søkere	495 000
	Revisor	5 000
	<u>Sum</u>	<u>500 000</u>
11	Finansiering	
	<u>Finansører</u>	<u>2010</u>
	Oslo kommune	167 000
	Akershus fylkeskommune	183 000
	Innovasjon Norge	167 000
	<u>Sum</u>	<u>517000</u>

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig									
	Kurs for etablerere med utenlandsk bakgrunn	Navn: Arne Sveen Institusjon: Oslo kommune v/Servicekontoret for næringslivet, Næringsetaten									
2	Bakgrunn for prosjektet										
	Mange utlendinger og innvandrere som ønsker å etablere egen virksomhet i Norge har store vanskeligheter med å komme i gang grunnet språkproblemer og kulturforskjeller. Resultatet er ofte at de setter i gang uten å ta hensyn til norske lover, regler og forskrifter. Dette er ikke en god bruk av verdifulle ressurser. Om man kunne rettledede disse ressursene på en effektiv måte, hadde mye vært vunnet.										
3	Målgruppe										
	Utlendinger og innvandrere som vil etablere egen bedrift i Norge.										
4	Målsetting										
	Prosjektet er et pilotprosjekt. Kurset skal gi veiledning og opplæring innen etablering av egen virksomhet for utlendinger som har bosatt seg i Norge. Gjennom dette kurset skal deltakerne gjennomgå viktige og grunnleggende områder rundt etablering av virksomhet i Norge. Kurset vil gjennomgå hvilke plikter og rettigheter de forskjellige foretaksmodellene har, samt en innføring i regler og lovverk hva skatt, avgifter og regnskap angår. Kursene vil bli gitt på fem forskjellige språk: tyrkisk, farsi, arabisk, kurdisk og polsk. Det blir satt av 4 dager for kursene for hvert språk. Prosjektet vil ha en dedikert prosjektleder som arbeider tett med og er under styring av Servicekontoret for næringslivet.										
5	Prosjektperiode										
	2010										
6	Aktivitetsbeskrivelse										
	<ul style="list-style-type: none"> Engasjere Prosjektleder (må ha gode kunnskaper i de flere av de aktuelle språkene). Engasjere ressurspersoner/kursholdere. Gjennomføring av totalt 5 X 4 kursdager i 2010, totalt 20. Emner som skal dekkes på kurs er: Etablering i Norge, Skatt og avgift, plikter og rettigheter og arbeidsgiver ansvar. Prosjektet innebærer også individuell veiledning og oversettelse. 										
7	Milepælsplan (tre milepæler per år)										
	<ol style="list-style-type: none"> Engasjere prosjektleder og ressurspersoner/kursholdere innen mars 31, 2010 Ha gjennomført minst 1/3 av kursene før mai 31, 2010, Fullført alle 20 kursdagene innen november 30, 2010 										
8	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne										
	Oslo kommune, Akershus fylkeskommune, Innovasjon Norge og deltakende institusjoner										
9	Kritiske faktorer										
	Ingen kritiske faktorer										
10	Kostnader										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)</th> <th>2010</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Lønn, prosjektleder</td> <td>360 000</td> </tr> <tr> <td>Andres driftsutgifter, opptrykk av kurs materiell</td> <td>140 000</td> </tr> <tr> <td>Sum</td> <td>500 000</td> </tr> </tbody> </table>	Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010	Lønn, prosjektleder	360 000	Andres driftsutgifter, opptrykk av kurs materiell	140 000	Sum	500 000		
Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010										
Lønn, prosjektleder	360 000										
Andres driftsutgifter, opptrykk av kurs materiell	140 000										
Sum	500 000										
11	Finansiering										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Finansør</th> <th>2010</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Oslo kommune</td> <td>167 000</td> </tr> <tr> <td>Akershus fylkeskommune</td> <td>167 000</td> </tr> <tr> <td>Innovasjon Norge</td> <td>166 000</td> </tr> <tr> <td>Sum</td> <td>500 000</td> </tr> </tbody> </table>	Finansør	2010	Oslo kommune	167 000	Akershus fylkeskommune	167 000	Innovasjon Norge	166 000	Sum	500 000
Finansør	2010										
Oslo kommune	167 000										
Akershus fylkeskommune	167 000										
Innovasjon Norge	166 000										
Sum	500 000										

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	Digital læring – Etablererkurs på internett	Navn: Arne Sveen Institusjon: Oslo kommune v/Servicekontoret for næringslivet, Næringsetaten
2	Bakgrunn for prosjektet	
	Servicekontoret for næringslivet tilbyr i dag flere populære kurs. Disse ønsker vi å gjøre tilgjengelige for enda flere gjennom å tilby den samme informasjonen digitalt publisert på internett i tilrettelagte og aktuelle moduler. Dette vil gi enda flere personer mulighet til å motta den samme kunnskap, samtidig som de som går på kurs her har mulighet til å friske opp informasjonen på nytt.	
3	Målgruppe	
	Nyetablerte bedrifter og personer som er i ferd med å etablere bedrift.	
4	Målsetting	
	Filme eksisterende kurs i tilrettelagte moduler som kan publiseres på Internett. F. eks moduler som MVA, Skatt, Registrering av foretak, Plikter og rettigheter, og Ansatte og så videre.	
5	Prosjektperiode	
	2010	
6	Aktivitetsbeskrivelse	
	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle kravspesifikasjon. • Innkjøp eller leie av kamera og redigeringsutstyr (Apple PowerMac med Final Cut). • Digitalisere kurset "Etablererkurs" i tilrettelagte moduler for publisering på Internett 	
7	Milepælsplan (tre milepæler per år)	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valg av prosjektleder/innkjøp av utstyr innen 31.mars 2010 2. Opptak og redigering innen 30.juni 2010, 3. Publisering på Internett før 30. nov 2010 	
8	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne	
	Innovasjon Norge, Oslo kommune og Akershus fylkeskommune	
9	Kritiske faktorer	
	Ingen kritiske faktorer	
10	Kostnader	
	<u>Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)</u>	<u>2010</u>
	Lønn	200 000
	Innkjøp/leie av utstyr (kamera og redigeringsutstyr)	175 000
	<u>Sum</u>	<u>375 000</u>
11	Finansiering	
	<u>Finansiører</u>	<u>2010</u>
	Oslo kommune	125 000
	Akershus fylkeskommune	125 000
	Innovasjon Norge	125 000
	<u>Sum</u>	<u>375 000</u>

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	Etablererinfo	Navn: Arne Sveen Institusjon: Oslo kommune v/Servicekontoret for næringslivet, Næringssetaten
2	Bakgrunn for prosjektet	
	Tiltaket bidrar til at regionens etablerere får informasjon og veiledning innen aktuelle temaer knyttet til bedriftsetablering. Tiltaket omfatter utarbeidelse av brosjyremateriell, utvikling av nettbasert veiledningsverktøy og etablerer- og nettverkstreff og supplerer det ordinære tilbudet ved Servicekontoret for næringslivet og Etablerersentrene i Akershus.	
3	Målgruppe	
	Etablerere og bedrifter i oppstartfasen.	
4	Målsetting	
	Gjøre det enklere å etablere egen virksomhet ved å tilby etablerere og bedrifter i oppstartfasen lett tilgjengelig informasjon og kompetanseheving innen bedriftsaktuelle temaer.	
5	Prosjektperiode	
	2010	
6	Aktivitetsbeskrivelse	
	<ul style="list-style-type: none"> • Arrangere 8 temakvelder (Etablerertreff) for nyetablerere hvor innleide foredragsholdere snakker om relevante temaer i forbindelse med etablering og drift av egen bedrift. • Arrangere 4 nettverkstreff der det blir tilrettelagt for nettverksbygging mellom etablerere. • Videreutvikle nettbasert veiledningsverktøy (som Orienteringsløypa for etablerere og Min brosjyre) • Publisering av databasen Næringslex på internett • Oppdatering og opptrykk av brosjyrer på norsk og engelsk 	
7	Milepælsplan (tre milepæler per år)	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arrangere 4 temakvelder (Etablerertreff) for nyetablerere og 2 nettverkstreff innen 31. mai, 2010 2. Opptrykk av alle relevante brosjyrer innen 31. okt, 2010 3. Arrangere 4 temakvelder (Etablerertreff) for nyetablerere og 2 nettverkstreff, publisere Næringslex på internett innen 30. nov 2010 	
8	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne	
	Oslo kommune, Akershus fylkeskommune, Etablerersentrene i Akershus, Innovasjon Norge og Fylkesmannen i Oslo og Akershus.	
9	Kritiske faktorer	
	Ingen kritiske faktorer	
10	Kostnader	
	<u>Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)</u>	<u>2010</u>
	Lønn, feriepenger, honorarer og lignende	300 000
	Opptrykk av brosjyrer	200 000
	Utvikling av digitale løsninger Næringslex/Min brosjyre	200 000
	<u>Sum</u>	<u>700 000</u>
11	Finansiering	
	<u>Finansører</u>	<u>2010</u>
	Akershus fylkeskommune	200 000
	Oslo kommune	200 000
	Innovasjon Norge	200 000
	Fylkesmannens landbruksavdeling	100 000
	<u>Sum</u>	<u>700 000</u>

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig															
	Ungforsk	Navn: Janne Svegård Institusjon: Akershus Fylkeskommune															
2	Bakgrunn for prosjektet																
	<p>Det er nødvendig å øke kunnskapen blant ungdom om yrkesmuligheter innen teknologiske og naturvitenskapelige fag. Et middel til å oppnå dette er å synliggjøre forskningsmiljøene i regionen og skape bevissthet blant utdanningssøkende ungdom om spennende utviklingsmuligheter innen teknologiske fag.</p> <p>Det gjennomføres ett ungforsk-arrangement årlig som alternerer mellom Universitetet i Oslo, Kjeller og Ås. I år er 12. gang arrangementet gjennomføres. Nærmere 2000 elever og lærere deltok i 2009 på Kjeller. Tilsammen har ca. 38 000 elever deltatt på disse arrangementene. I 2010 er det Universitetet i Oslo som er arrangør og vertskap for Ungforsk.</p>																
3	Målgruppe																
	Elever fra 9. klasse i ungdomsskolen og videregående skole i Oslo og Akershus med vekt på 10. klasse og VK1.																
4	Målsetting																
	<ul style="list-style-type: none"> • Vise ungdom sammenheng mellom yrkes/rekrutteringsmuligheter og valg av utdanningsveier • Bidra til økt rekruttering til realfag, naturvitenskapelige- og tekniske fag • Skape forståelse og stimulere til interesse for etablering av næringsvirksomhet fra forskningsmiljøene gjennom visning av produkter/ideer og resultater • Øke kunnskap og forståelse for forskning og utvikling hos målgruppene. 																
5	Prosjektperiode																
	2010																
6	Aktivitetsbeskrivelse																
	Arrangere Ungforsk på Universitetet i Oslo																
7	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne																
	Akershus fylkeskommune, Oslo kommune, LO og NHO Oslo og Akershus, Innovasjon Norge og Fylkesmannens landbruksavdeling. Universitetet i Oslo, Universitetet for miljø og biovitenskap på Ås Høgskolen i Akershus og Kunnskapsbyen Lillestrøm er lokale arrangører og medfinansierer.																
8	Kostnader																
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)</th> <th>2010</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Arrangørstøtte Universitetet i Oslo</td> <td>500 000</td> </tr> <tr> <td>Driftstøtte (Web, påmelding, konkurranse mm) NILU</td> <td>120 000</td> </tr> <tr> <td>Trykking av brosjyrer</td> <td>30 000</td> </tr> <tr> <td>Deltakelse Kick Off - Forskningsdagene</td> <td>5 000</td> </tr> <tr> <td>SUM</td> <td>655 000</td> </tr> </tbody> </table>	Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010	Arrangørstøtte Universitetet i Oslo	500 000	Driftstøtte (Web, påmelding, konkurranse mm) NILU	120 000	Trykking av brosjyrer	30 000	Deltakelse Kick Off - Forskningsdagene	5 000	SUM	655 000				
Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010																
Arrangørstøtte Universitetet i Oslo	500 000																
Driftstøtte (Web, påmelding, konkurranse mm) NILU	120 000																
Trykking av brosjyrer	30 000																
Deltakelse Kick Off - Forskningsdagene	5 000																
SUM	655 000																
9	Finansiering																
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Finansierer</th> <th>2010</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Oslo kommune</td> <td>200 000</td> </tr> <tr> <td>Akershus fylkeskommune</td> <td>250 000</td> </tr> <tr> <td>Innovasjon Norge</td> <td>100 000</td> </tr> <tr> <td>Lo Oslo og Akershus</td> <td>5 000</td> </tr> <tr> <td>NHO Oslo og Akershus</td> <td>20 000</td> </tr> <tr> <td>Fylkesmannen landbruk</td> <td>80 000</td> </tr> <tr> <td>Sum</td> <td>655 000</td> </tr> </tbody> </table>	Finansierer	2010	Oslo kommune	200 000	Akershus fylkeskommune	250 000	Innovasjon Norge	100 000	Lo Oslo og Akershus	5 000	NHO Oslo og Akershus	20 000	Fylkesmannen landbruk	80 000	Sum	655 000
Finansierer	2010																
Oslo kommune	200 000																
Akershus fylkeskommune	250 000																
Innovasjon Norge	100 000																
Lo Oslo og Akershus	5 000																
NHO Oslo og Akershus	20 000																
Fylkesmannen landbruk	80 000																
Sum	655 000																

6.2 Innovasjon og næringsklynger

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	"Clean Tech" forprosjekt (Entrepreneur-in-Residence program)	Senter for Entreprenørskap ved Universitetet i Oslo i samarbeid med OREEC, NACTA (Norsk-Amerikansk Clean Tech Association) og UMB.
2	Bakgrunn for prosjektet	
	Senter for Entreprenørskap vedtok i 2008 å utvide masterprogrammet i innovasjon og entreprenørskap med en studieretning / linje i fornybar energi. Dette prosjektet skal sonde mulighetene for å tilrettelegge et praktisk internasjonalt utvekslingsprogram sammen med OREEC (hovedbase Oslo) og NACTA (hovedbase Minnesota). OREEC er et nettverk med bedrifter, FoU-institusjoner og offentlig virksomhet som arbeider innenfor fornybar energi og miljø. NACTA er North American Clean Tech Association ledet av Terje Mikalsen (primus motor bak Venturos og Energos). NACTA har vel 50 medlemsbedrifter i Norge og USA og deres administrasjon er lokalisert til Minnesota, USA.	
3	Målgruppe	
	Utveksling av PhD og Master studenter (begge veier) innenfor fornybar energi /"green tech"	
4	Målsetting	
	Sondere muligheten for etablering av et praksisbasert utvekslingsprogram (begge veier) med fokus på ny virksomhet. Programmet beveger seg allerede i retning av å bli et "Entrepreneur-in Residence" program. Forprosjektet tar høyde for å avdekke hvilke forhold som må på plass for å utvikle et konstruktivt samarbeid mellom disse to næringsklyngene.	
5	Prosjektperiode	
	Forprosjektet vil løpe over året 2010.	
6	Aktivitetsbeskrivelse	
	Partene har blitt enige om å arbeide frem et mobilitetsprogram (den største kilden til innovasjon), og vi vil med dette forprosjektet bruke tid på å finne ut av hvilke områder som er best egnet for slikt samarbeid (utveksling). Aktiviteten vil i hovedsak være møteaktivitet med det formål å etablere et "Entrepreneur in Residence" program. Dette er i praksis et nettverksbasert preinkubatorprogram hvor formålet er at deltakerne skal påbegynne en prosess med å danne ny virksomhet på bakgrunn av innsikt fra pågående (utviklings- og FoU) prosjekter fra næringsklyngene.	
7	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne	
	<p>Hovedsamarbeidspartnerne i dette prosjektet er Senter for Entreprenørskap (SFE) ved Universitetet i Oslo, NACTA, OREEC og UMB. SFE skisseres som hovedleverandør og vil bruke innsikten fra utviklingen av Gründerskolen. I dag tilbys Gründerskolen med destinasjoner i Asia (Shanghai og Singapore), i USA (Boston, Houston, og San Francisco). I tillegg har senteret et program i Sosialt entreprenørskap i Sør-Afrika (Cape Town). Videre har senteret et internasjonalt masterprogram i innovasjon og entreprenørskap (innovasjonsledelse), samt et PhD program.</p> <p>Vi vil i dette forprosjektet sonde muligheten for å etablere et "Entrepreneur-in Residence" program for norske og amerikanske master/PhD studenter med fokus på ny virksomhet innenfor ren teknologi og fornybar energi. UMB har allerede en samarbeidsavtale og forskningsprosjekter innen fornybar energi med University of Minnesota, og har også Phd studenter innen fornybar energi samtidig som UMB har et masterprogram i innovasjon og entreprenørskap.</p> <p>Både OREEC og NACTAs medlemsbedrifter er sentrale i og med at det er deres medlemsbedrifter som vil være mottakere av de på utveksling. Aktørene inklusive UMB og SFE vil i løpet av denne perioden avklare hvor mange som kan involveres i et slikt program, samt avklare hva som må til av følgeprogram (inkubatorprogram), etc. Vi ser for oss at dette kan bli en litt annen vri på "Gründerskolen" hvor aktørene faktisk arbeider med egne utviklingsprosjekter.</p>	

8 Kostnader	
Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010
Lønn / kjøp av tjenester	150 000
Reisemidler knyttet til etablering av forprosjektet	150 000
Sum	300 000
9 Finansiering	
Finansiører	2010
SFE-UiO, UMB	75 000
OREEC/NACTA	75 000
Oslo kommune	75 000
Akershus fylkeskommune	75 000
Sum	300 000

	New Venture Accelerator (bio-prosjektakselerator)	Professor Truls Erikson, Senter for Entreprenørskap, Universitetet i Oslo, og Oslo Cancer Cluster NCE
2	Bakgrunn for prosjektet	
	NCE Oslo Cancer Cluster (OCC) har nylig inngått en strategisk allianse med Cancèropole Toulouse/Cancer Bio Santè Cluster. Samarbeidets intensjon er (1) å bekjempe kreft, (2) skape nye virksomheter og næringer, (3) stimulere til økt utveksling, og (4) investeringer. Dette prosjektet skal bygge opp under punktene (2) etablering av nye virksomheter, og (3) etablering av et praktisk internasjonalt utvekslingsprogram med vekt på innovasjon og entreprenørskap.	
3	Målgruppe	
	PhD og Master studenter, og Postdocs (samt andre forskere/praktikere) i klyngene i Oslo- og Toulouse-regionen.	
4	Målsetting	
	Etablere et varig praksisbasert utvekslingsprogram (begge veier) med fokus på pre-inkubasjon av ny virksomhet. Vi tar sikte på å kvalifisere inntil 12 nye biotekprosjekter i denne prosjektperioden. Prosjektet tar også høyde for å avdekke hvilke forhold som må til for å bygge sterke næringsklynger, og implementere disse til OCC, noe som igjen vil øke antallet kunnskapsbaserte nyetableringer med internasjonalt vekstpotensiale.	
5	Prosjektperiode	
	<ul style="list-style-type: none"> • Prøveperioden vil være 2010-2011 hvoretter SFE v/UiO kjører dette permanent i samarbeid med Oslo Cancer Cluster • Programtilbudet iverksettes våren 2010, og kjøres for to fulle år. Etter 2011 vil programmet kunne videreføres med egenfinansieres med studiepoeng fra Universitetet i Oslo. Finansieringsmodellen i U&H sektoren er slik at man blir kompensert for studiepoengene som genereres først to år etter at de er generert; og vi vil med de midlene kunne videreføre dette programmet årlig. Både SFE og OCC bidrar med ekstraressurser <u>etter behov og evne</u>. 	
6	Aktivetsbeskrivelse	
	<p>Utvikling og prøvekjøring av Norwegian Practical Start-up Experience i Oslo for deltakere fra Toulouse, og en spesialdesignet versjon av Practical Start-up Experience med fokus på Life Science i Toulouse. Programmet vil være rettet mot masterstudenter som utmerker seg på området innenfor Life Science, samt PhD stipendiater og Postdocs.</p> <p>I tillegg vil programmet ha særlig fokus på å utvikle samarbeidet mellom klyngene, samt tilrettelegging og utvikling av nye prosjekter fra disse aktørene. Sistnevnte kjøres som ideutviklingseminarer, første gang første kvartal 2010. <i>Disse ideutvikling-seminarene benytter i hovedsak velprøvde utviklingsmetoder, tilsvarende TAKE-OFF ved NTNU, som grunnlag. Totalt vil disse seminarer involvere inntil 120 deltakere (idehavere/forskere/MSc) hvor målet er å kvalifisere inntil 12 nye biotek-prosjekter i prosjektperioden. Utgangspunktet er å finne nye anvendelsesområder / alternativ anvendelse av ny teknologi. Vi tar også sikte på å utarbeide en rapport med anbefalinger om tiltak for å øke spin-out / innovasjonsaktiviteten i dette samarbeidet. Hovedaktivitetene vil være:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifisere og rekruttere idehavere og prosjekter • Gjennomføre fire ideutviklingseminarer i prosjektperioden • Utvikle metodikk basert på velprøvde metoder som Take-Off etc. • Kvalifisere minst 12 nye biotek-prosjekter med internasjonalt potensial i prosjektperioden • Rekruttere minst 120 PhD/MSc deltakere til ideutviklingseminar knyttet til Life Science prosjekter • Følge opp prosjektene etter kvalifisering med norske/franske prosjektutviklere (i praksis internships) • En prosjektrapport som fokuser på tiltak som kan øke innovasjonsaktiviteten fra det strategiske samarbeidet • Overordnet planlegging og prosjektledelse, herunder samarbeid med Toulouse – møtevirksomhet og reiser 	
7	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne	
	Hovedsamarbeidspartnere i dette prosjektet er Senter for Entreprenørskap (SFE) ved Universitetet i Oslo, og NCE Oslo Cancer Cluster. SFE er programleverandør og bruker sine kunnskaper fra arbeidet med Gründerskolen. I dag tilbys deler av Gründerskolen med destinasjoner i Asia (Shanghai og Singapore), i USA (Boston, Houston, og San Francisco) samt i Sør-Afrika (Cape Town). I tillegg har senteret et internasjonalt masterprogram i innovasjon og entreprenørskap (innovasjonsledelse), samt et PhD program. SFE vil i dette prosjektet ha rollen som tilrettelegger av: (1) særskilt semesterbasert pre-inkubatorprogram for franske a) masterstudenter, og b) PhDs/postdoc i Norge, og (2) opprette et tilsvarende program for Oslo studenter (og andre praktikere) til Toulouse som har utmerket seg innenfor Life Science. Oslo Cancer Cluster vil bidra til å identifisere og rekruttere idehavere og ressurspersoner (veiledere, fagspesialister etc), bistå med ressurser til utvikling av metode og konsept, samt bidra ved gjennomføring av prosjektene.	

8 Kostnader			
Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010	2011	Sum
Kjøp av tjenester / innleie av prosjektutviklere	750 000	750 000	1 500 000
Utvikling og prøvekjøring av nye preinkubatormoduler	600 000	450 000	1 050 000
Reisemidler knyttet til tilrettelegging av programmene	150 000	150 000	300 000
Sum	1 500 000	1 350 000	2 850 000
9 Finansiering			
Finansiører	2010	2011	Sum
SFE, UiO	375 000	325 000	700 000
OCC/BioSante	375 000	325 000	700 000
Oslo kommune	250 000	233 333	483 333
Akershus fylkeskommune	250 000	233 334	483 334
Innovasjon Norge	250 000	233 333	483 333
Sum	1 500 000	1 350 000	2 850 000

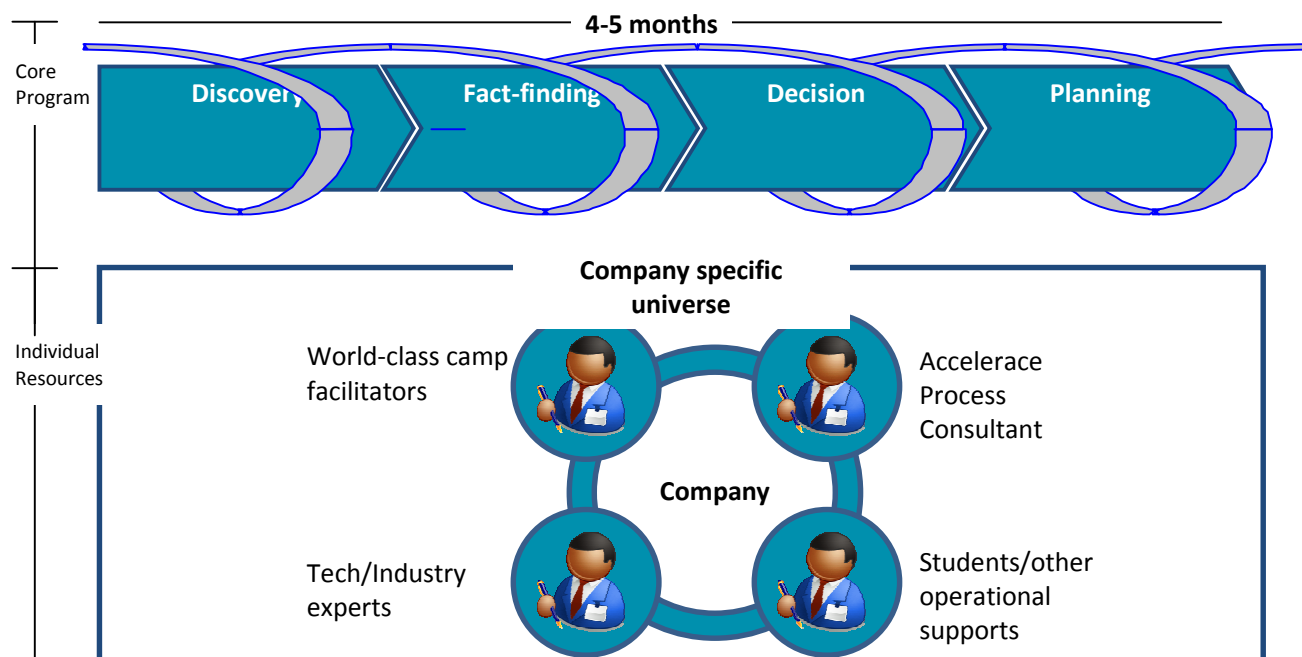
1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	Grundere og investorer / CONNECT	Navn: Giert Von Der Lippe Institusjon: Connect Østlandet
2	Bakgrunn for prosjektet	
	<p>CONNECT ble etablert i 1985 ved University of California, San Diego som et program for teknologi og entreprenørskap. Programmet ble en suksess og regnes som en av de viktigste bidragsyterne til at regionen opplevde en betydelig vekst innen teknologibasert nyskaping. Grunnidéen er at høyt kvalifiserte personer fra næringslivet bidrar med frivillig innsats som mentorer og rådgivere for gründere og tilfører de nye foretakene kompetanse innen forretningsutvikling, markedsutvikling og finansiering.</p> <p>CONNECT Norge, som ble stiftet i 2001, er en nettverksorganisasjon som skal bidra til etablering og utvikling av nye vekstforetak i Norge ved å koble gründere og entreprenører med kompetanse og kapital. Målet er en raskere kommersialisering av vekstbedrifter for derved å skape flere levedyktige bedrifter og arbeidsplasser.</p> <p>CONNECT Østlandet har som formål å kople entreprenører og vekstbedrifter med kompetanse og kapital. De viktigste aktivitetene som gjennomføres av CONNECT Østlandet er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Springbrett – bedriften møter ekspertpanel som gir råd/veiledning • Finansieringsforum – bedriften møter potensielle investorer • Partnerskapsforum/ bransjedag – bedriften møter etablerte større bedrifter innen samme bransje. Bransjefokus i 2010 er maritim industri, energi og miljø samt IKT. Vi ønsker å følge opp de initiativ og satsinger som ellers foregår i hovedstadsregionen. • Minimiksere: 2-4 sammenlignbare selskaper av de over 900 selskapene vi har jobbet med, møtes for å diskutere felles problemstillinger evt se på mulighetene for samarbeid. 	
3	Målgruppe	
	Nyetablerte bedrifter	
4	Målsetting	
	Målet er å skape flere levedyktige bedrifter og arbeidsplasser gjennom en rask og sikker kommersialiseringssprosess for bedrifter med vekstpotensial.	
5	Prosjektperiode	
	2010	
6	Aktivitetsbeskrivelse	
	<ul style="list-style-type: none"> • 25- 28 springbrett av høy kvalitet • 10 - 15 prespringbrett • 1 finansforum i samarbeid med andre aktører • 1 partnerskapsforum i regi av CONNECT Norge • 3 partnerskapsforum/ bransjedager innenfor utvalgte bransjer • Frokostmøter innen utvalgte bransjer • Bygging av kompetansenettverk (se nedenfor) 	
7	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne	
	Connect Østlandet, Oslo kommune, Akershus fylkeskommune, Innovasjon Norge 150 sponsorbedrifter og medlemsbedrifter i Connect Østlandet	
8	Kostnader	
	Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010
	Springbrettproduksjon	1 900 000
	Bransjedager	200 000
	Oppfølging etter springbrett	200 000
	Frokostmøter	100 000
	Utvikling av/i innovasjonsmiljøer/regioner	200 000
	Rekruttering av prosjekter	100 000
	Internasjonalt arbeid	100 000
	Foredrag og nettverksarbeid	100 000
	SUM	2 900 000

9 Finansiering	
Finansiører	2010
Akershus fylkeskommune	100 000
Oslo kommune	100 000
Innovasjon Norge	600 000
Østlandsfylkene	450 000
Medlemskontigenter....	975 000
Andre	675 000
SUM	2 900 000

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	Accelerace – GO TO MARKET PROGRAM	Navn: Monika Svanberg Institusjon: Forskningsparken
2	Bakgrunn for prosjektet	
	<p>Det er få potensielle vekstselskap i norsk teknologisektor som faktisk lykkes med å komme i salg internasjonalt. Mange lykkes med å få fram første generasjon (pilot)produkt, men få får det ut til større kundegrupper. En hovedårsak er teknologibedriftenes manglende kultur for, manglende fokus på, og manglende kunnskap om markedsføring og salg av slike produkt. Bedriftene setter av for lite tid til markedsplanlegging og markedsarbeide, og har verken verktøy eller veiledning til dette arbeidet. Resultatet er at innsats i utvikling av produkter ikke i tilstrekkelig grad gir resultater i form av selskap med internasjonal vekst.</p> <p>Forskningsparken identifiserte høsten 07 Symbion som en god internasjonal partner for et tilbud innen internasjonal markedstilgang. Symbion i København er Danmarks største innovasjonssenter, anerkjente internasjonalt bl.a. som vinnere av NBIAs internasjonale pris, og har i dansk ånd valgt "marketing" som sitt fokus. Våren 08 tilpasset vi sammen med Symbion deres gazelle-growth program til mindre bedrifter. Resultatet er <i>Accelerace - A go-to-market program</i>. Programmet er rettet mot firma som har et pilotprodukt og skal selge dette til sine første kunder internasjonalt. Med støtte fra Innovasjon Norge på norsk side ble en pilot av Accelerace høsten 08 kjørt for ti danske og fire norske selskap (ett norsk trakk seg pga. ledersituasjonen rett før oppstart, ett dansk selskap har underveis valgt å ikke gå aktivt ut i salg ennå).</p> <p>Erfaringene fra piloten i 2008 er totalt sett meget gode. Av 15 opprinnelige selskap har 13 gjennomført programmet. Alle disse 13 har allerede, eller vil med stor sannsynlighet, oppnå salg internasjonalt.</p> <p>I 2009 gjennomførte 3 selskaper Accelerace programmet våren 2009 og ytterligere 4 selskaper er i gang med å gjennomføre programmet høsten 2009. Justeringer av programmet er gjennomført etter hver evaluering av programmene som er gjennomført. Selskapene er meget godt fornøyd og alle selskaper har oppnådd gode og synlige resultater gjennom programmet.</p> <p>Vi ønsker imidlertid å gjøre mindre justeringer av programmet før en videreføring: dels for å sikre enda bedre forankring hos styret og i ledelsen, dels for å gjøre gjennomføringen av opplegget billigere, og endelig for å drive markedsføring og rekruttering av selskap til Accelerace.</p>	
3	Målgruppe	
	<p>Målgruppen for Accelerace er teknologi og FoU-baserte firma med potensielle internasjonale markeder. Selskapene skal ha et pilotprodukt ferdig slik at de kan selge det til sine første kunder / distribusjonskanaler internasjonalt. Bemanningen skal være stor og langsiktig nok til at de har kapasitet til å gjennomføre arbeidet i programmet og beholde kompetansen som bygges over tid (typisk minst to heltidsansatte). Selskapet skal ha tilstrekkelig med finansiering, eller solide nok eiere, til at både programmet og gjennomføring av planene etter programavslutning kan gjennomføres. Endelig skal deltagelse i programmet være forankret eksplisitt i selskapets administrasjon og styre slik at det får fokus selv i en travel hverdag.</p> <p>På sikt vil vi også vurdere å gjøre mindre, men mest sentrale deler av programmet tilgjengelig for bedriftene også mens de er i utviklingsfasen - i dagens form er programmet for omfattende til at bedriftene bør benytte det de første par-tre årene.</p> <p>Indirekte, men på sikt meget nyttig, er målgruppen de ansatte som deltar i programmet. Den kompetanse og erfaringen som disse får, vil i årene som kommer følge dem videre til flere selskap. Det samme gjelder også i noen grad for de studenter som deltar.</p>	
4	Mål for prosjektet; henvisning til overordnet mål	
	<p><u>Prosjektets verdi for selskapene er:</u> <i>"Accelerace is a customized, internationally-oriented, fact-action learning system that gives insight to customers, market and competitors. It enables early start-up entrepreneurs to better select their market focus and develop product, halving the time to sales, reducing development costs and increasing the possibility of attracting funding, and thereby increasing their chance of success."</i></p>	

	<p>Overordnet målsetting for samfunnets er: <i>Å øke antall norske selskap som selger internasjonalt. En bi-effekt er kompetanseoppbygging hos dem som deltar, og denne vil over tid komme andre selskap til gode etter hvert som personene bytter arbeidsgiver.</i></p>
5	Resultatindikatorer
	<p>1) <u>Deltagelse</u>: 10 selskaper fra regionen starter på programmet i 2010, 5 våren 2010 og 5 høsten 2010. 2) <u>Gjennomføring</u>: 9 av selskapene gjennomfører hele programmet de starter på. 3) <u>Kortsiktig resultat</u>: Minst 8 av får etablert sine første internasjonale salg i løpet av programmet og året etter. 4) <u>Langsiktig resultat</u>: Minst 3 av disse igjen har fått opp et betydelig internasjonalt salg i løpet av 5 år.</p> <p>Mål 1) og 4) er de mest krevende. Dersom resultatene blir gode vil vi ønske å utvide antall deltagere i programmet de neste årene, også med deltagere utenfor Oslo og Akershus. Disse vil da måtte betale full pris for deltagelse.</p>
5	Prosjektperiode
	<p>2010, 11 og 12. Videreføring i 2011 og 2012 bare hvis deltagelse, gjennomføring og resultatene er tilfredsstillende. Vi vil vurdere videreføring selv om færre enn 9 selskap deltar i 2010 da vi antar at det vil ta noe tid før tilbudet blir tilstrekkelig kjent og akseptert av selskapene.</p>
6	Aktiviteter
	<p>1. Planlegging - iverksetting – måling Ved oppstart av programmet vil det bli igangsatt en planleggingsprosess for gjennomføring av de etterfølgende aktiviteter. Dette arbeid vil skje i tett samarbeid med de involverte samarbeidspartnerne.</p> <p>2. Salg, markedsføring, reklame, PR</p> <p>Målgruppe: Kunnskapsbaserte oppstartselskaper med nesten ferdig produkt rettet mot internasjonale, skalerbare markeder og som har mottatt offentlig og/eller risikokapitalfinansiering.</p> <p>Budskap: Internasjonal arena - kundefokus - raskeste vei til lønnsom vekst</p> <p>Relevans: Sammenlikne deltakers konkrete utbytte fra programmet med andre tilbud og det å la være - bruke sannhetsvitner</p> <p>Basert på innledende planarbeid vil følgende aktiviteter bli iverksatt for å nå målsettingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> Direktesalgsmøter og seminarer - mot utvalgte teknologibaserte oppstartselskaper i omeign, inkubatorbedrifter og leietagere i Forskningsparkene, Samarbeids/partnermøter (videreselgere) - presentasjon og informasjon til TTOer, Connect øst, Invanor og Forskningsrådets bevilgende avdelinger, Invanors utestasjonsledelse, DnbNor og tilsvarende innovasjons/pris programmer, Abelia, 1.st Tuesday, Oslo og Akershus administrasjon av tiltaksordninger for gründere, NAV o.a., Business angles, såkornelskaper og venture investeringsselskaper. Direkte marketing DM - brev og brosjyreutsendelse til uvalgte beslutningspersoner i målbedriftene, styre og eiere. Annonsering - i tidsskrifter der målbedrifter og kunder treffes Gründer, teknisk ukeblad, elektronikk, ITmagasiner, Interiørmagasiner, Bil etc Presse/omtale i media, avis, tidsskrifter med vinkling på styrking av norske oppstartselskaper internasjonalisering evne. Produsere materiell - som annonser, artikler, presseoppslag, DM brev, presentasjoner enhetlig og over samme grafiske profil. <p>3. Gjennomføring av programmet faglig</p>

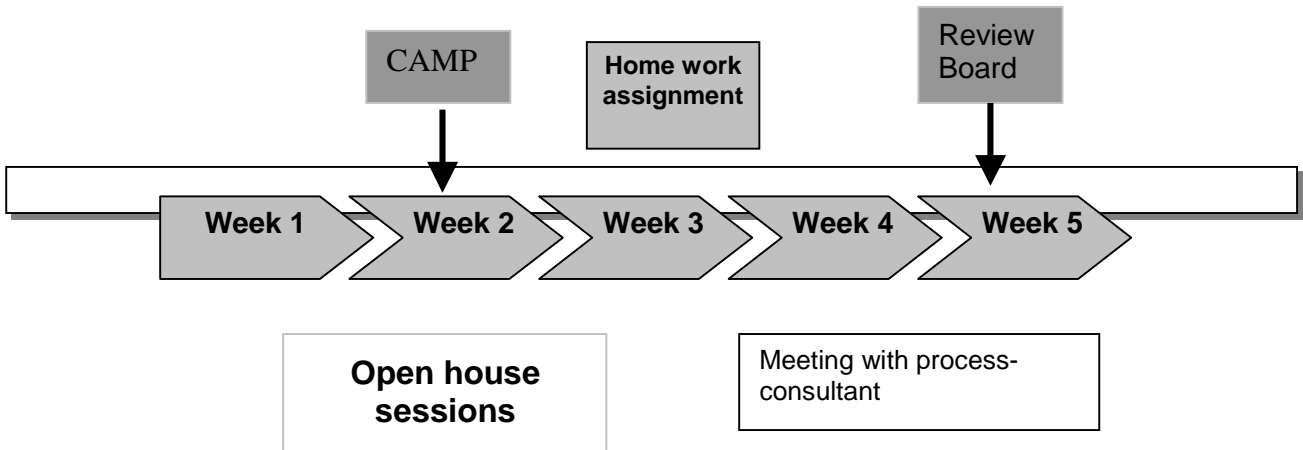
Prosjektet vil tilrettelegges som gjennom den fasedelte prosessen som vises i følgende figur: (Engelsk benyttes her og i hele opplegget ettersom internasjonalisering oftest skjer på engelsk)

Hver av modulene starter med en felles samling ("Camp") for alle deltagerne. Aktivitetene i de ulike modulene i programmet vil i hovedsak bestå av følgende punkt:

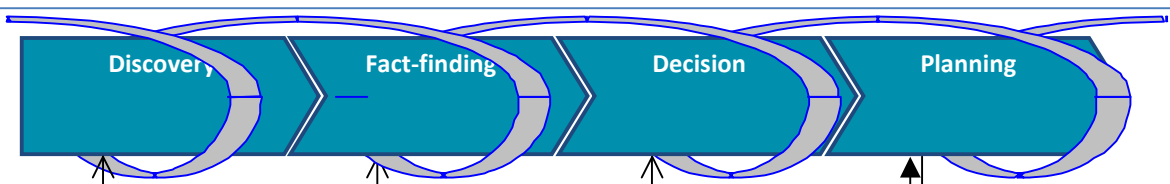
Pre-start	Phase 1	Phase 2	Phase 3	Execution
<ul style="list-style-type: none"> Map customer needs Identify potential customer segments Assess pains and gains for each customer segment Learn how to understand your customer 	<ul style="list-style-type: none"> Quantify pains and gains for each end user and buyer Map competitive offerings Integrate learning to product definition Define Value proposition Validate with potential customer segments 	<ul style="list-style-type: none"> Analyze market attractiveness and operational readiness for each link in market value chain (segment) Score and select the target customer segment Develop best business model to fit market segment 	<ul style="list-style-type: none"> Develop Go-To-Market strategy including whole product, distribution model, and pricing Validate Go-To-Market model with potential customers Operationalize strategy, assess resource (human and financial) gap 	<ul style="list-style-type: none"> Exit program looking for funding or initiate sales and/or partner recruitment activities On-going support

Etter den innledende "Campen", er det er planlagt at de deltagende selskaper skal delta i en ukentlig oppfølging i prosjektperioden. Denne prosess kan beskrives som følger:

Hver modul i programmet er strukturert av et internasjonalt ledende fagmiljø innen den aktuelle området. Det fagmiljøet deltar også på den innledende Camp med forelesninger, verktøy for arbeidet i resten av perioden, osv. Følgende fagmiljøer deltar:

Core program is combo of camps and individual sessions...and checks in the market

Focus: Identifying the core product value and discovering its market opportunities.
Kick-off
 Review Garage venture
 Prod Definition ind. reviews
Note: TBD with company availability
 Customer Insight

Focus: Reviewing value proposition & business model based on competitive benchmark
Bus. Model Ind. Reviews
Notes: Each company will have 0.5 day in this period

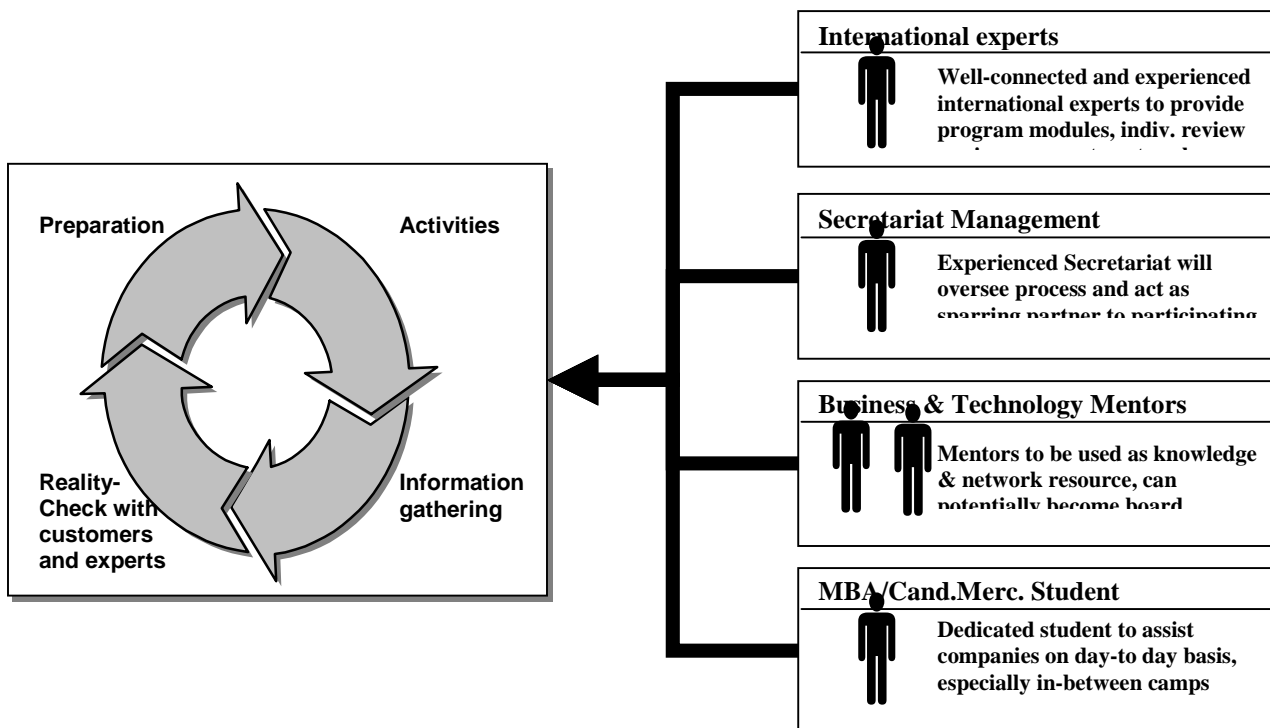

Focus: Individual review on the selected target market beachhead out of all the opportunities discovered in the beginning
Individual reviews
Notes: to be organized when company is ready

Focus: Go-to-market planning based on Chasm framework
Notes: Camp will be followed by customer meetings

Focus: Sales planning, training and execution
in Munich, Germany
Notes: Camp will be, followed by customer and investor meetings

4. Oppfølging av selskapene

For at hvert selskap skal ha best mulig utbytte av programmet er følgende støtteapparat planlagt:

Fra gjennomføringen av pilotprosjektet har Forskningsparken erfart at en tett oppfølging etter hver samling er formålstjenelig slik at justeringer av programmet kan finne sted fortløpende. Det er planlagt å foreta en spørreundersøkelse etter hver samling for å få selskapenes umiddelbare tilbakemeldinger, samt en oppsummerende undersøkelse ved avslutning av programmet.

Videre vil Forskningsparken arbeide tett sammen med Symbion og de andre samarbeidspartnere for å finne de optimale løsningene for selskapene og gjennomføringen av programmet.

5. Tilleggsytelser

Underveis vil programmet arbeide tett sammen med Innovasjon Norges utekontorer slik at selskapene kan få tilbud om å benytte seg av Innovasjon Norges konsulent bistand i forbindelse med å innhente internasjonal markedsinformasjon.

Videre vil selskapene kunne få tilbud om å benytte seg av Innovasjon Norges utekontorers muligheter for å arrangere kundemøter. Dette vil være svært relevant i flere deler av utdannelsesprosessen (se Metodevalg).

En oppfølging av programmet vil kunne være Innovasjon Norges match making program i forbindelse med internasjonal messer. Selskapene vil etter fullført program være bedre i stand til å optimalisere utbytte av en slik match making arrangement.

Felles satsninger med bransje treff arrangert av Innovasjon Norges utekontorer kan også være fordelaktig for selskapene. Her kan for eksempel nevnes bransje treff innenfor bank sikkerhet eller vannadministrasjon.

6. Organisering:

Det foreslås opprettes en referansegruppe som fortrinnsvis bør bestå av en representant fra henholdsvis Campus Kjeller, Bioparken, Forskningsparken, RIP-representant, samt en næringslivskanal som kan utfylle de andre med kontakt mot selskap. Referansegruppen bistår med rekruttering av selskap, tips til forelesere for de interne seminarer, samt som sparringspartner rundt omfang, innhold, form, o.l.

Sekretariatet og ansvarlig for prosjektet består av:

- * Monika Svanberg (prosjektleder)
- * Kjell Thoresen

Videre vil prosjektet benytte seg av bl.a. følgende ansatte i Forskningsparken:

- * Cecilie Nordbø (marketing koordinator)
- * Toril Røssaak (møte koordinator)
- * Astrid Lund (reise koordinator)
- * Odd Utgaard (prosess konsulent)
- * Åsa Waldemar (prosess konsulent)
- * Peter Molthe (prosess konsulent)
- * Mona Myrvold (økonomi koordinator)

Programmet vil koordineres med Symbion i Danmark hvor følgende personer er ansatt:

- Rebecca Sheel (prosjektleder)
- Lars Linaa Jørgensen (daglig leder)

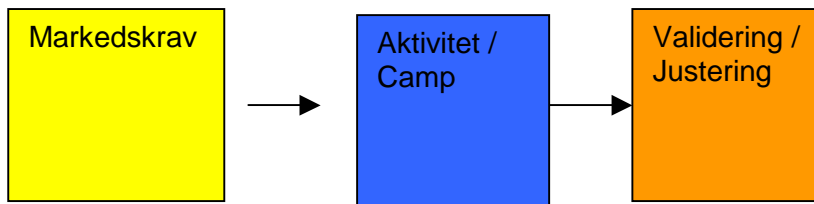
Vedrørende deltagelse av studenter så vil Forskningsparken videreføre samarbeidet med UIO, BI, Markedshøyskolen og HIO.

Et samarbeid med Springfondet, Connect Østlandet og VentureLab er planlagt videreført.

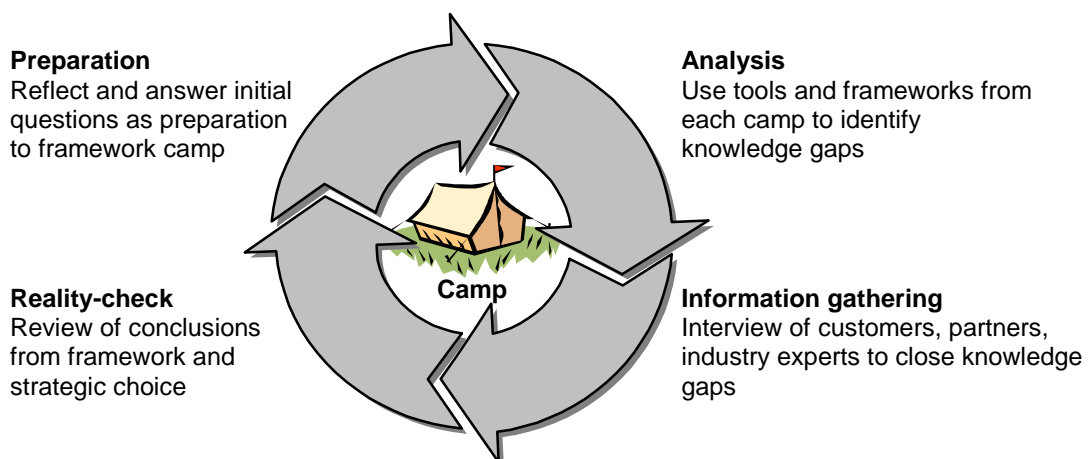
Det er fra Østfold vist interesse for å forsøke å få med noen selskaper også fra dette området, og da i tillegg til, og ikke støttet av, RIP.

7. Metodevalg

Programmet vil bli gjennomført som en prosess med stadige justeringer etter følgende modell:

De enkelte emner forbundet med seminarene vil bli gjennomført etter følgende model:

7 Milepæler (tre milepæler per år)

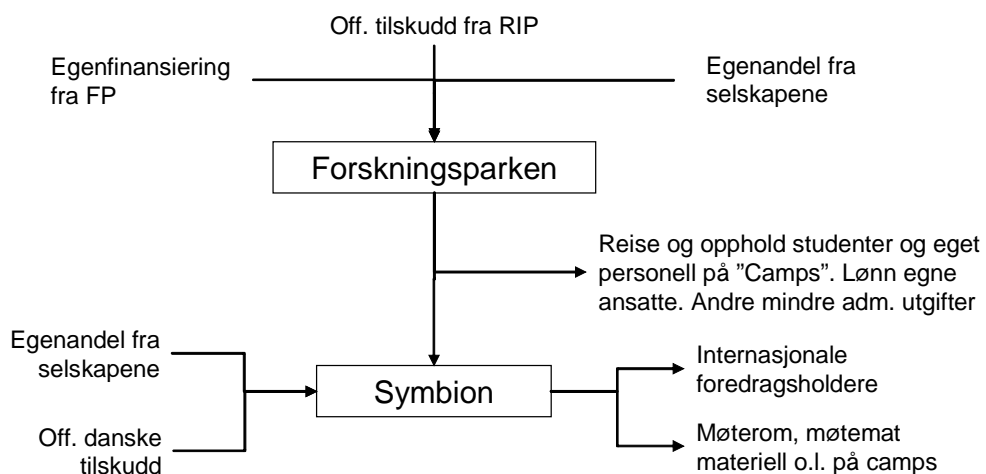
2010:

- 1) lokalisering av 5 deltagende selskaper innen 1. april 2010
- 2) gjennomføring av kursforløp for de 5 selskaper innen 1. oktober 2010

	<p>3) lokalisering av 5 deltagende selskaper innen 1. september 2010</p> <p>4) gjennomføring av vellykket kursforløp høsten 2010</p>										
8	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne										
	<ul style="list-style-type: none"> – Deltager i arrangementen av programmet er Symbion i Danmark. – Som lærekrefter deltar følgende internasjonalt ledende miljøer: Chasm institute (USA), University of North Carolina (USA), Miller Heiman (USA), Brian Sollis from Future Works (USA), Bill Joos (tidligere ansatt hos Garage Venture) (USA) og Strategyn (USA) – Det planlegges deltagelse fra studenter fra ulike studiesteder, de deltar som "researchers" og bistår selskapene. – Vi ønsker om mulig å benytte relevante deler av Innovasjon Norges internasjonale tilbud opp mot de deltagende selskapene slik at de får raskere vei ut, men dette er ikke diskutert i fullt ut ennå – Vi planlegger å samarbeide med og benytte ulike kanaler til markedsføringen av tilbudet, herunder f.eks. TTO-systemet, Forskningsparker og inkubatorer, Venture Kapital miljøer, meglere av såkornkapital, Connect, næringsorganisasjoner, etc. <p>En Mentor aktivitet tilsvarende den danske har vi ennå ikke klart å få etablert i Norge. Vi vil vurdere å se etter andre norske partnere som kan bidra til dette.</p>										
9	Kritiske faktorer for prosjektet										
	<p>Å rekruttere mange nok gode selskaper som tilfredsstillere kravene om produkt, bemanning, penger og dedikasjon til markedsarbeidet.</p> <p>At balansen mellom pris og kvalitet/nytte oppleves som god av selskapene, både slik at de velger å delta og slik at de har reell nytte av investeringen i ettertid. Tilskudd på 100.000 kr til selskapene vil være sentralt i å redusere egenandelen for disse slik at deltagelse kan forsvares på de relativt trange budsjett som slike firma har.</p> <p>At aktivitetene har god nok forankring i ledelsen til at salgs og markedsføringsarbeidet prioriteres også etter programperioden.</p>										
10	Kostnader										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Foredragsholdere og arrangementskost (Symbion, DK)</td> <td>750</td> </tr> <tr> <td>Reiser og direktekost studenter og ansatte i FP</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Lønn her</td> <td>950</td> </tr> <tr> <td>Sum i NOK 1000</td> <td>1 750</td> </tr> </tbody> </table> <p>Kostnader er satt etter 10 deltagende selskaper i 2010, fordelt over to årlige programgjennomføringer.</p> <p>I tillegg til kostnadene vist i tabellen kommer den tid og de direktekostnader for reise og opphold som selskapene selv dekker. Erfaringene fra årets pilot er at reise og opphold best skjer gjennom et reisebyrå og ikke som en del av prosjektets administrasjon og vil utgjøre ca. 25.000kr for et selskap. Tidsbruken i selskapene vil variere, men kan typisk være ca 350 timer, svarende til ca 175.000 kr.</p>	Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)		Foredragsholdere og arrangementskost (Symbion, DK)	750	Reiser og direktekost studenter og ansatte i FP	50	Lønn her	950	Sum i NOK 1000	1 750
Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)											
Foredragsholdere og arrangementskost (Symbion, DK)	750										
Reiser og direktekost studenter og ansatte i FP	50										
Lønn her	950										
Sum i NOK 1000	1 750										
11	Finansiering										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Finansierer</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Egenandel betalt av selskapene i Oslo og Akershus</td> <td>750</td> </tr> <tr> <td>Egenandel betalt av andre selskaper enn disse</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>RIP midler + Innovasjon Norge støtte</td> <td>1 000</td> </tr> <tr> <td>Sum i NOK 1000</td> <td>1 750</td> </tr> </tbody> </table> <p>Selskapenes egenandel er estimert til 175.000 kr. RIPens bidrag er estimert til 100.000 kr per deltagende selskap og oppad begrenset til 10 selskaper fra Oslo og Akershus hvert år. Selskaper fra Oslo og Akershus betaler dermed ikke 175.000 kroner, men 75.000 kroner i egenandel. Selskaper som ikke faller inn under denne støtteordningen, må betaler full pris, f.eks. selskaper fra andre deler av landet.</p>	Finansierer		Egenandel betalt av selskapene i Oslo og Akershus	750	Egenandel betalt av andre selskaper enn disse	-	RIP midler + Innovasjon Norge støtte	1 000	Sum i NOK 1000	1 750
Finansierer											
Egenandel betalt av selskapene i Oslo og Akershus	750										
Egenandel betalt av andre selskaper enn disse	-										
RIP midler + Innovasjon Norge støtte	1 000										
Sum i NOK 1000	1 750										

Når man regner med selskaperes egenfinansierte tid og dekning av egne reise og oppholdskostnader er programmets totale budsjett 2750 kkr (1750 kkr er uten egen tid og egen reise for selskapene). Et tilskudd på 1000 kkr., utgjør dermed 36 % av totalbudsjettet for den norske delen av Accelerace-programmet.

Pengestrømmene er i hovedsak som figuren under viser. Med samlinger også i Norge vil fordeling av kostnader til møterom etc. bli litt annerledes. Det tegnes avtaler mellom de norske selskapene og Forskningsparken. Det tegnes en avtale mellom Forskningsparken og Symbion. Symbion tegner avtalene med de internasjonale foredragsholderne.

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	OREEC 2010	Navn: Jan Carsten Gjerløw Institusjon: Kunnskapsbyen Lillestrøm
2	Bakgrunn for prosjektet	
	<p>OREEC er OAs næringsklynge innen fornybar energi og miljø. Formålet med arbeidet er å øke innovasjon og kommersialisering innen fornybar energi og klima. Dette gjøres ved å fremme samarbeid mellom næringsliv, forskning og utdanning innen fagområdet fornybar energi og klima med tanke på å skape kommersielle muligheter for deltakerne.</p> <p>Tematisk har OREEC fokus på fem satsningsområder. Disse er Fornybare energikilder (sol, vind, vann, bio, geo) og hydrogen som energibærere, Klimateknologi (inkludert CO₂-håndtering og utslipp til luft og vann), Avfallshåndtering og gjenvinning, Energieffektivisering og energisystemanalyse, Bioenergi i stasjonære anlegg (fjernvarme) og i transportsektoren (biodiesel fra forskjellige råvarer). Imidlertid er det viktig å understreke at det er samspillet mellom disse, og de muligheter som oppstår i skjæringspunktet mellom områdene, som gjør OREEC unikt og spesielt interessant for deltakerne.</p>	
3	Målgruppe	
	Bedrifter, forsknings- og utdanningsinstitusjoner innenfor fornybar energi og miljø i OA.	
4	Målsetting	
	<p>OREEC skal være en europeisk konkurransedyktig klynge innenfor fornybar energi og miljø i OA. Målbare mål (som skal nås i løpet av 2010):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etablere OREEC som en medlemsorganisasjon. 2. Bidra til å videreutvikle NEREC som fast, internasjonal møteplass innen fornybar energi og miljø, og sikre at denne gir en god profilering av regionens kompetanse. Arrangere NEREC sammen med Norges Varemesse høsten 2010. 3. Gjennomført minst 6 øvrige seminarer / konferanser 4. Delta på internasjonale konferanser sammen med norske bedrifter, og gjennom dette promotere regionens næringsliv og kompetansemiljø 5. Vedlikeholde oversikten over kunnskapsgrunnlaget innen området fornybar energi og klima i regionen som er utarbeidet i 2009. 6. Utvikle samarbeidet med kommersialiseringsaktørene, og arbeide for økt tilfang av ideer fra gründere og næringsliv for øvrig. 7. Bidra til minst 3 samarbeidsinitiativ mellom bedrifter, næringsliv og forskning 8. Videreutvikle OREECs nettsider, og opprettholde nyhetsbrev og for effektiv informasjonsspredning i klyngen 9. Sammen med Oslo Teknopol arbeide for internasjonal profilering av OREEC 	
5	Prosjektperiode	
	2010	
6	Aktivitetsbeskrivelse	
	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeide for aktiv deltakelse fra sentrale bedrifter og FoU- og utdanningsinstitusjoner • Arbeide for økt engasjement fra bevilgende myndigheter (fylkeskommuner mm) i OA. • Fellesaktiviteter som grunnlag for klyngesamarbeid, blant annet å arrangere gode møteplasser, sende nyhetsbrev, lage og oppdatere webside. Slike aktiviteter vil integrere den enkelte virksomhet og de enkelte "noder" bedre med resten av miljøet. • Rekruttering av bedrifter til deltakelse i klyngeaktiviteter • Koordinering og videreutvikling av helheten i klyngearbeidet samt utvikling av nye tilbud til deltakerne i klyngen • Arbeide med informasjon og profilering – nasjonalt og internasjonalt 	
7	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne	
	<ul style="list-style-type: none"> • Offentlig: Akershus fylkeskommune, Oslo kommune, Skedsmo kommune og Samarbeidsrådet for Nedre Romerike, Østlandssamarbeidet • Virkemiddelapparat: Innovasjon Norge, Oslo Teknopol og Norges forskningsråd • Forskning: IFE, NILU, Tel-Tek med flere. • Utdanning: UMB, UiO, handelshøyskolen BI, høgskolene i Akershus, Buskerud, Østfold, Vestfold, 	

	<p>Telemark, Hedmark og Oppland. Videregående skoler i regionen og Karriere Akershus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommersialisering: Campus Kjeller, Bioparken, Kongsberg Innovasjon, Birkeland Innovation og Kunnskapsparken Hedmark • Bransjeorganisasjoner: Nobio, Norsk Industri, NORWEA, Norsk Solenergiforening • Bedrifter: Blant annet Statkraft, Borregaard, DnB NOR, Scatec, Navita, Akershus Energi, Scandpower, Lindum ressurs og gjenvinning. En rekke bedrifter i hele regionen har deltatt på OREECs aktiviteter og arrangementer. Bedriftskontakten er økt betraktelig etter hvert som OREEC har utviklet seg som klynge og økt aktivitetsomfang, og denne utviklingen skal fortsette. 																				
8	Kostnader																				
	<table border="1"> <tr> <td>Kostnader</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Prosjektledelse og prosjektarbeid</td> <td>1 400 000</td> </tr> <tr> <td>Prosjektarbeid partnere / knutepunkt</td> <td>1 080 000</td> </tr> <tr> <td>Innkjøpte tjenester</td> <td>950 000</td> </tr> <tr> <td>Profilering og kommunikasjon</td> <td>700 000</td> </tr> <tr> <td>Øvrige kostnader</td> <td>450 000</td> </tr> <tr> <td>Egeninnsats virksomheter</td> <td>500 000</td> </tr> <tr> <td>TOTALT</td> <td>5 080 000</td> </tr> </table>	Kostnader		Prosjektledelse og prosjektarbeid	1 400 000	Prosjektarbeid partnere / knutepunkt	1 080 000	Innkjøpte tjenester	950 000	Profilering og kommunikasjon	700 000	Øvrige kostnader	450 000	Egeninnsats virksomheter	500 000	TOTALT	5 080 000				
Kostnader																					
Prosjektledelse og prosjektarbeid	1 400 000																				
Prosjektarbeid partnere / knutepunkt	1 080 000																				
Innkjøpte tjenester	950 000																				
Profilering og kommunikasjon	700 000																				
Øvrige kostnader	450 000																				
Egeninnsats virksomheter	500 000																				
TOTALT	5 080 000																				
9	Finansiering																				
	<table border="1"> <tr> <td>Inntekter</td> <td></td> </tr> <tr> <td>RIP - Akershus fylkeskommune</td> <td>1 000 000</td> </tr> <tr> <td>RIP - Innovasjon Norge</td> <td>500 000</td> </tr> <tr> <td>Prosjektledelse sentralt og i knutepunkt, Innovasjon Norge</td> <td>1 680 000</td> </tr> <tr> <td>Skedsmo kommune</td> <td>100 000</td> </tr> <tr> <td>Samarbeidsrådet for Nedre Romerike</td> <td>100 000</td> </tr> <tr> <td>Medlemsbedrifter / Kunnskapsbyen</td> <td>800 000</td> </tr> <tr> <td>NEREC</td> <td>400 000</td> </tr> <tr> <td>Egeninnsats deltakere</td> <td>500 000</td> </tr> <tr> <td>TOTALT</td> <td>5 080 000</td> </tr> </table>	Inntekter		RIP - Akershus fylkeskommune	1 000 000	RIP - Innovasjon Norge	500 000	Prosjektledelse sentralt og i knutepunkt, Innovasjon Norge	1 680 000	Skedsmo kommune	100 000	Samarbeidsrådet for Nedre Romerike	100 000	Medlemsbedrifter / Kunnskapsbyen	800 000	NEREC	400 000	Egeninnsats deltakere	500 000	TOTALT	5 080 000
Inntekter																					
RIP - Akershus fylkeskommune	1 000 000																				
RIP - Innovasjon Norge	500 000																				
Prosjektledelse sentralt og i knutepunkt, Innovasjon Norge	1 680 000																				
Skedsmo kommune	100 000																				
Samarbeidsrådet for Nedre Romerike	100 000																				
Medlemsbedrifter / Kunnskapsbyen	800 000																				
NEREC	400 000																				
Egeninnsats deltakere	500 000																				
TOTALT	5 080 000																				

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	Leverandørutvikling i Hovedstadsregionen (LuHo)	Navn: Per Harbøe Institusjon: NHO Oslo og Akershus
2	Bakgrunn for prosjektet	
	<p>LuHo har hatt metodikk og arbeidsform under løpende utvikling. Prosjektarbeidet har endret seg fra leverandøraktiviteter etter at anskaffelsenes konkurransegrunnlag er sendt ut, - til dialogaktiviteter mellom innkjøpere (krevende kunder) og leverandører før konkurransegrunnlaget ferdigutformes og sendes ut.</p> <p>Metodikken og resultatene av leverandørutviklingsaktivitetene har vakt positiv interesse hos statlige og kommunale virksomheter, NHD, FAD, DIFI, KS og NHO.</p> <p>Som en konkret oppfølging av regjeringens ambisjoner for innovasjonspolitikken, og på bakgrunn av de positive erfaringene med LuHo, har NHO og KS etablert et femårig nasjonalt leverandørutviklingsprogram (LuNo). Det nasjonale programmet vil fokusere på utviklingsoppgaver og kompetanseutvikling, mens det legges til rette for nært samarbeid med regionale leverandørutviklingsprosjekter i forhold til det operative arbeidet.</p> <p>Dette gir LuHo`s arbeid økt betydning, og gjør at det leverandørutviklingsarbeidet går inn i en ny fase. LuHo reorganiseres til å fokusere 100 % på operativt leverandørutviklingsarbeid og regional nettverksbygging rundt leverandørutfordringene (pilotprosjekter og dialogaktiviteter, regional kompetansebygging). Dette vil bidra til at enda flere regionale bedrifter og FoU aktører blir mobilisert inn i leverandørutviklingsaktiviteter.</p>	
3	Målgruppe	
	Målgrupper for LuHo er leverandører/bedrifter, private og offentlige utviklings-/FoU-aktører, regionale offentlige innkjøpere og andre innovasjonsaktører.	
4	Målsetting	
	<p>Vision Prosjektet har følgende visjon: Leverandørutvikling – fremtidsrette innkjøpere, fremtidsrettede leverandører Offentlige anskaffelser i regionen skal på en mer aktiv måte stimulere til økt konkurranse, regional næringsutvikling og innovasjon, og slik legge til rette for mer behovsrettede produkter og tjenester til bedre betingelser for offentlige kunder.</p> <p>Hovedmål Med dette som utgangspunkt har prosjektet to hovedmål: 1.) Øke gjennomføringen av innovative offentlige anskaffelser i regionen ved å mobilisere innkjøpere, leverandører og FoU miljøer/utviklingsaktører gjennom konkrete leverandørutviklingstiltak (pilotprosjekter, dialogaktiviteter). 2.) Øke kunnskapen om innovative offentlige anskaffelser i kommuner, statlige virksomheter og næringslivet /FoU miljøer / utviklingsaktører gjennom kompetanse og informasjonsaktiviteter</p>	
5	Prosjektperiode	
	2010 – 2012	
6	Aktivitetsbeskrivelse	
	<p>Delmål 1.1: Være en regional pådriver og støttespiller for at pilotprosjekter identifiseres, iverksettes og at dialogaktiviteter gjennomføres. <i>Resultatmål i prosjektperioden:</i> -10-15 pilotprosjekter -20-30 OFU/IFU/Bedriftsutviklingsprosjekt (innovasjoner) -20-30 dialogkonferanser -50-200 dialog/kontaktmøter</p> <p>Delmål 1.2: Løpende kontakt med regionale leverandører, FoU miljøer/utviklingsaktører og bransjenettverk slik at de mobiliseres opp mot dialogaktivitetene. <i>Resultatmål i prosjektperioden:</i> -Etablere et bransjeutvalg/ressursgruppe innen 2010 -3- 6 bransje/ressursgruppemøter</p> <p>Delmål 1.3: Utvide partnerskapet og det regionale nedslagsfeltet</p>	

	<p><i>Resultatmål i prosjektperioden:</i> -Utvide prosjektets nedslagsfelt fra å gjelde Hovedstadsregionen til en utvidet Oslofjordregion/ Østlandsregionen?</p> <p>Delmål 2.1: Være et regionalt kontaktpunkt for leverandørutvikling <i>Resultatmål i prosjektperioden:</i> -Arrangere en årlig leverandørkonferanse -Gjennomføre minimum ett motivasjonsforedrag/innlegg pr. år for næringsaktører i hvert fylke -www.luho.no</p> <p>Delmål 2.2: Videreutvikle kunnskap og kompetanse på feltet <i>Resultatmål i prosjektperioden:</i> -Arrangere et årlig møte for regionale leverandørutviklere med fokus på kompetansebygging og erfaringsutveksling -Arrangere et årlig møte for regionale innkjøpere med fokus på "Innovative offentlige anskaffelser" og erfaringsutveksling -Evaluere pilotprosjektene og bidra med videreutvikling metodikken sammen med det nasjonale programmet (LuNo)</p>																				
7	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne																				
	<p>NHO Oslo og Akershus, Oslo kommune, Akershus fylkeskommune, Østfold fylkeskommune, Innovasjon Norge Oslo, Akershus, LO Oslo og Akershus, Veidekke og Undervisningsbygg. I tillegg er prosjektet i prosess med å få med Omsorgsbygg i arbeidet.</p> <p>Det nasjonale leverandørutviklingsprogrammet (NHO/KS - LuNo) og Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) og Innovasjon Norge vil være nære samarbeidspartnere (Ref. LuHo`s prosjektbeskrivelse for perioden 2010-2012).</p> <p>Prosjektet arbeider med å utvide det geografiske området fra å gjelde Hovedstadsregionen til en utvidet Oslofjordregion/ Østlandsregion. Det er viktig å presisere at et regionalt arbeid i disse regionene forutsetter regional finansiering.</p>																				
8	Kostnader																				
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)</th> <th>2010</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Lønn, sosiale kostnader og reise</td> <td>1 000 000</td> </tr> <tr> <td>Kontorhold, regnskap og drift</td> <td>150 000</td> </tr> <tr> <td>Møter og prosjektaktiviteter</td> <td>350 000</td> </tr> <tr> <td>Andre prosjektkostnader</td> <td>210 000</td> </tr> <tr> <td>Sum</td> <td>1 712 010</td> </tr> </tbody> </table>	Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010	Lønn, sosiale kostnader og reise	1 000 000	Kontorhold, regnskap og drift	150 000	Møter og prosjektaktiviteter	350 000	Andre prosjektkostnader	210 000	Sum	1 712 010								
Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010																				
Lønn, sosiale kostnader og reise	1 000 000																				
Kontorhold, regnskap og drift	150 000																				
Møter og prosjektaktiviteter	350 000																				
Andre prosjektkostnader	210 000																				
Sum	1 712 010																				
9	Finansiering																				
	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Finansører RIP</i></th> <th>2010</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Oslo Kommune</td> <td>250 000</td> </tr> <tr> <td>Akershus fylkeskommune</td> <td>400 000</td> </tr> <tr> <td>Innovasjon Norge Oslo, Akershus og Østfold</td> <td>200 000</td> </tr> <tr> <td>NHO Oslo og Akershus</td> <td>100 000</td> </tr> <tr> <td>LO Oslo og Akershus</td> <td>10 000</td> </tr> <tr> <td><i>Finansører Andre</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Undervisningsbygg, Omsorgsbygg, Veidekke</td> <td>550 000</td> </tr> <tr> <td>Østfold fylkeskommune</td> <td>200 000</td> </tr> <tr> <td>Sum</td> <td>1 710 000</td> </tr> </tbody> </table> <p>I tillegg vil LuNo, DIFI og statlige/kommunale virksomheter bidra med vesentlige ressurser (pilotprosjekter/ materiell).</p>	<i>Finansører RIP</i>	2010	Oslo Kommune	250 000	Akershus fylkeskommune	400 000	Innovasjon Norge Oslo, Akershus og Østfold	200 000	NHO Oslo og Akershus	100 000	LO Oslo og Akershus	10 000	<i>Finansører Andre</i>		Undervisningsbygg, Omsorgsbygg, Veidekke	550 000	Østfold fylkeskommune	200 000	Sum	1 710 000
<i>Finansører RIP</i>	2010																				
Oslo Kommune	250 000																				
Akershus fylkeskommune	400 000																				
Innovasjon Norge Oslo, Akershus og Østfold	200 000																				
NHO Oslo og Akershus	100 000																				
LO Oslo og Akershus	10 000																				
<i>Finansører Andre</i>																					
Undervisningsbygg, Omsorgsbygg, Veidekke	550 000																				
Østfold fylkeskommune	200 000																				
Sum	1 710 000																				

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	Fasilitering av næringsklynger	Navn: Knut Halvorsen Institusjon: Oslo Teknopol IKS
2	Bakgrunn for prosjektet	
	<p>Regionalt innovasjonsprogram skal bidra til innovasjonsfremmende samhandling mellom bedrifter og forsknings- og utdanningsinstitusjoner innen regionens sterke næringsmiljøer med sikte på økt konkurransekraft og verdiskaping. Viktige prinsipper i regionalt innovasjonsprogram for fasilitering av næringsklynger er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Næringslivet skal ha eierskapet til prosjektene og drive aktivitetene. • Små og mellomstore bedrifter skal rekrutteres til nettverkene sammen med store bedrifter. • Det skal utvikles forpliktende samarbeid mellom bedrifter og forsknings- og utdanningsinstitusjoner. <p>Prosjektet er en oppfølging av hovedstadsprosjektet der det ble etablert samarbeidsnettverk innen sektorene maritim, energi og miljø, IKT, life science, og kulturnæringene. Det geografiske nedslagsfeltet for prosjektet skal være den funksjonelle Osloregionen.</p>	
3	Målgruppe	
	Målgruppene er små, mellomstore og store bedrifter, forskningsinstitusjoner og utdanningsinstitusjoner. Målgruppene omfatter også utviklingsaktører innen innovasjon og kommersialisering, nasjonalt og internasjonalt.	
4	Mål for prosjektet; henvisning til overordnet mål	
	<p>Delmål for satsingsområdet innovasjon og næringsklynger i regionalt innovasjonsprogram er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bidra til innovasjonsfremmende samhandling mellom bedrifter og kunnskapsinstitusjoner innen regionens sterke næringsmiljøer med sikte på økt konkurransekraft og verdiskaping. • Stimulere deltagelse fra små og mellomstore bedrifter til forpliktende samarbeid i regionens næringsklynger. <p>Mål for prosjektet er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifisere nye innovative nærings- og forskningsmiljøer som har potensial til å videreutvikles til næringsklynger med internasjonalt potensial. • Initiere og igangsette nye klyngenettverk i samarbeid med bedrifter og kunnskapsinstitusjoner gjennom sekretariats- og prosjektbistand. • Bidra til klyngenettverkens internasjonale koplinger og samarbeidsrelasjoner. • Engasjere ledende internasjonale aktører i forpliktende næringsutviklingssamarbeid i Osloregionen. 	
5	Resultatindikatorer	
	<ul style="list-style-type: none"> • Identifisere 2 nye innovative nærings- og forskningsmiljøer som har potensial til å videreutvikles som næringsklynger med internasjonalt potensial. • Igangsette 2 nye klyngeinitiativ innenfor de fem prioriterte kunnskapsbaserte næringsmiljøene i regionen 	
5	Prosjektperiode	
	2010	
6	Aktiviteter	
	<ul style="list-style-type: none"> • Kartlegge potensielle nye næringsklynger i samarbeid med forsknings- og utdanningsinstitusjonene, næringslivet og aktuelle utviklingsaktører. • Initiere samarbeid mellom aktuelle bedrifter, forskningsinstitusjoner og utdanningsinstitusjoner Bistå klyngenettverkene i forbindelse med internasjonale markedsføringsfremstøt, som ledd i Oslo Teknopol's ansvar for regionens internasjonale profilering. • Etablering av 5 gaveprofessorater innenfor energi og miljø • Gjennomføre forstudie for biomedisinsk nettverk • Etablere kommunikasjonsstrategi for Oslo Bio • Gjennomføre arrangementet "Kreative Oslo" • Konferanse om forskningsbasert kunnskap om kulturnæringene • Etablere gaveprofessorat innen arkitektur • Etablering av "Musikkbyen Oslo" som medlemsforening. • Etablere arbeidsgruppe innen mote/klesdesign 	

7	Milepæler														
	Gjennomføre evaluering av Hovedstadsprosjektet 1. kvartal.														
8	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne														
	Samarbeidspartnere vil være: <ul style="list-style-type: none"> • Forsknings- og utdanningsinstitusjoner nasjonalt og internasjonalt • Næringsforeninger og klyngenettverk, inkludert NHO Oslo og Akershus • Utviklingsaktører i regionen, inkludert Innovasjon Norge Oslo og Akershus 														
9	Kritiske faktorer for prosjektet														
	<ul style="list-style-type: none"> • Forankre ansvar og forpliktelse til deltagelse hos deltagende bedrifter og institusjoner. • Mobilisere små og mellomstore bedrifter i klyngenettverkene. • Utvikle internasjonale samarbeidsrelasjoner. 														
10	Kostnader														
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)</th> <th>2010</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Prosjektledelse</td> <td>2 000 000</td> </tr> <tr> <td>Annet</td> <td>250 000</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Sum</td> <td>2 250 000</td> </tr> </tbody> </table>	Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010	Prosjektledelse	2 000 000	Annet	250 000							Sum	2 250 000
Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010														
Prosjektledelse	2 000 000														
Annet	250 000														
Sum	2 250 000														
11	Finansiering														
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2010</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Oslo kommune</td> <td>1 000 000</td> </tr> <tr> <td>Akershus fylkeskommune</td> <td>1 000 000</td> </tr> <tr> <td>Samarbeidsalliansen Osloregionen</td> <td>250 000</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Sum</td> <td>2 250 000</td> </tr> </tbody> </table>		2010	Oslo kommune	1 000 000	Akershus fylkeskommune	1 000 000	Samarbeidsalliansen Osloregionen	250 000					Sum	2 250 000
	2010														
Oslo kommune	1 000 000														
Akershus fylkeskommune	1 000 000														
Samarbeidsalliansen Osloregionen	250 000														
Sum	2 250 000														

6.3 Internasjonal profilering

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	Oslo Innovation Week 2010	Navn: Jan Fredrik Lockert Institusjon: Oslo kommune
2	Bakgrunn for prosjektet	
	<p>Oslo Innovation Week ble arrangert første gang i 2006, og arrangeres i 2009 for fjerde år på rad. Aktivitetesuken består av flere arrangementer fordelt over en uke som hver for seg tar opp temaer innenfor områdene innovasjon og verdiskaping. De deltagende organisasjonene er selv ansvarlig for planlegging og gjennomføring av sine egne arrangementer. Oslo kommune, Akershus fylkeskommune, Innovasjon Norge Oslo/Akershus, og NHO Oslo/Akershus er prosjekteiere og finansierer av prosjektet i 2009.</p> <p>Oslo Innovation Week er organisert med en styringsgruppe bestående av finansiererne og en næringslivsrepresentant. Prosjektledelsen i 2009 er delt mellom Oslo Teknopol IKS og Næringssetaten.</p>	
3	Målgruppe	
	Målgruppene for Oslo Innovation Week er: gründere, investorer, politikere, private og offentlige utviklingsaktører, og forsknings- og utdanningsinstitusjoner i Oslo og Akershus.	
4	Mål for prosjektet; henvisning til overordnet mål	
	Målet med Oslo Innovation Week er å styrke kontakten mellom gründere, investorer, politikere og utviklingsaktører, og profilere hovedstadsregionen nasjonalt og internasjonalt som en innovativ region.	
5	Resultatindikatorer	
	Antall samarbeidspartnere. Antall deltagere på arrangementene.	
5	Prosjektperiode	
	Oslo Innovation Week gjennomføres i uke 42 i 2010. Planlegging av arrangementer bl.a. når det gjelder foredragsholdere starter senest i januar 2010.	
6	Aktiviteter	
	<p>Prosjektleder har følgende hovedoppgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planlegge og arrangere åpningssymposiet og arrangementet Innovasjonskveld med utdeling av innovasjonsprisene. • Budsjettansvar, rapportering og sponsorakquisisjon. • Utarbeide program for uken i samarbeid med samarbeidspartnere. • Planlegge og gjennomføre felles markedsføring og profilering av uken som helhet, på vegne av alle samarbeidspartnere. • Utvikle og oppdatere nettsiden oiw.no 	
7	Milepæler (tre milepæler per år)	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utarbeide ukeprogram i samarbeid med samarbeidspartnere, juni 2010. 2. Utarbeide program for åpningssymposiet og innovasjonskveld, juni 2010. 3. Gjennomføre markedsføring og profilering, juni-oktober 2010. 	
8	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne	
	I 2009 er det 25 samarbeidspartnere i Oslo Innovation Week som enten har egne arrangementer eller bidrar i gjennomføringen av ett eller flere arrangementer. Samarbeidspartnerene er selv ansvarlig for gjennomføring av egne arrangementer. De har også et ansvar for å bidra til aktivitetens samlede profil og markedsføring i samarbeid med prosjektleder.	
9	Kritiske faktorer for prosjektet	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profesjonell gjennomføring av arrangementene. 2. Helhetlig profil og markedsføring av aktivitetens uke. 	

3. Innhenting av sponsormidler.

10 Kostnader	
Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010
Markedsføring og profilering	500 000
Åpningssymposiet	250 000
Innovasjonskveld	800 000
Foredragsholdere, arrangementsstøtte m.v.	250 000
Prosjektledelse	500 000
Annet	200 000
Sum	2 500 000
11 Finansiering	
Finansiører	2010
Oslo kommune	1 100 000
Akershus fylkeskommune	450 000
Innovasjon Norge Oslo/Akershus	650 000
NHO Oslo/Akershus	50 000
Sponsorer	250 000
Sum	2 500 000

1	Prosjektets navn	Prosjektansvarlig
	Verdensutstillingen EXPO 2010	Navn: Jan Fredrik Lockert Institusjon: Oslo kommune
2	Bakgrunn for prosjektet	
	<p>Byrådet i Oslo har besluttet å delta på verdensutstillingen EXPO 2010 i Shanghai. Oslo kommune har inngått en samarbeidsavtale med Innovasjon Norge, som er ansvarlig for det nasjonale prosjektet Norge på EXPO 2010.</p> <p>EXPO 2010 arrangeres i perioden 1. mai til 31. oktober 2010. Verdensutstillingens tema Better City, Better Life. Den norske paviljongen vil bestå av et besøkssenter (publikumsområde) og et business-senter. Paviljongen er bygget opp av 15 bærende "trær" som er delt inn i 4 tematiske områder: kyst, by, fjord og arktisk. Det norske budskapet er "Norway – Powered By Nature". Paviljongen vil ha forholdet mellom natur og byliv i fokus, og hvordan dette gir rom for bærekraftig utvikling og livskvalitet. Det er forventet til sammen 70 millioner besøkende til verdensutstillingen.</p> <p>Business-senteret kan sponsorer og andre samarbeidspartnere disponere til egne arrangementer, presentasjoner, møter, seminarer og profileringsformål. Business-senteret, som vil bestå av møte- og seminarlokale og restaurant, representerer en unik anledning til å profilere seg og bygge relasjoner til sentrale kinesiske aktører, bl.a. innenfor reiseliv, næringsliv, byadministrasjon og kulturliv.</p> <p>Avtalen som Oslo kommune har inngått med Innovasjon Norge gir kommunen og kommunens samarbeidspartnere rett til bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bruk av business-senteret i paviljongen i 3 dager til arrangementer som støtter opp om Oslo kommunes mål for deltagelsen med EXPO 2010. • Konkret samarbeid om kulturtiltak. • Invitasjoner til Norges Dag til Oslo kommune og til kommunens samarbeidspartnere. • Profilering av Oslo og kommunens samarbeidspartnere i den nasjonale paviljongens publikasjoner, web, EXPO Online mv. • Bistand til medieoppmerksomhet i Kina før og under EXPO 2010. • Bistand til gjennomføring av besøk og arrangementer i 2009 og under utstillingsperioden i 2010, som ledd i Norges forberedelser til EXPO 2010. 	
3	Målgruppe	
	Næringsliv og kunnskapsinstitusjoner i Osloregionen. Kinesiske myndigheter, næringsliv og kunnskapsinstitusjoner, studenter.	
4	Mål for prosjektet; henvisning til overordnet mål	
	<p>Målet for Oslos deltagelse er å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profilere Norges hovedstad og hovedstadsregionen som besøksmål og avansert nærings- og kunnskapsregion med spisskompetanse innen utvalgte områder. • Bidra til at hovedstadsregionens næringsliv, forsknings- og utdanningsinstitusjoner og kulturliv kan posisjonere seg og styrke samarbeidet med kinesiske partnere. • Profilere Osloregionen som et område med unike miljøkvaliteter, velferdsmodell og en by med et variert kulturliv. • Videreutvikle samarbeidsrelasjoner med Shanghai by innenfor rammen av Oslos samarbeidsavtale med Shanghai, blant annet når det gjelder myndighetskontakt, turisme og bærekraftig storbyutvikling. 	
5	Resultatindikatorer	
	Antall deltagere fra kinesiske målgrupper på arrangementene under Oslo-dagene. Omtale og oppmerksomhet i kinesiske og norske media.	
5	Prosjektperiode	
	2010	
6	Aktiviteter	
	<ul style="list-style-type: none"> • Planlegge Oslos dager i den norske paviljongen, inkl. mobilisering av regionale norske aktører, etablering av kontakter ift kinesiske myndigheter og andre aktører. • Gjennomføre Oslos dager i samarbeid med norske og kinesiske aktører. • Oppfølging av arrangementene i samarbeid med norske og kinesiske aktører iht. oppfølgingsplan. 	
7	Milepæler (tre milepæler per år)	
	Gjennomføring av planleggingsbesøk i november 2009. Gjennomføring av arrangementene under Oslo-dagene. Utarbeidelse og gjennomføring av oppfølgingsplan.	

8	Samarbeidspartnere; rollen til samarbeidspartnerne	
	Oslo kommune, Akershus fylkeskommune, NHO Oslo og Akershus er hovedsamarbeidspartnere og finansører. Andre samarbeidspartnere: UiO, HiO, BI, Oslo Cancer Cluster	
9	Kritiske faktorer for prosjektet	
	Kontakt med kinesiske myndigheter og kinesiske aktører Mobilisering av kinesiske målgrupper Mobilisering av regionalt næringsliv og kunnskapsmiljøer	
10	Kostnader	
	Kostnadstype (lønn, reiser, kjøp av tjenester, drift...)	2010
	Kontraktssum avtale Oslo kommune og Norge på EXPO	3 000 000
	Åpningsermoni Oslodagene	453 000
	Seminarer og workshops	469 000
	Markedsføring	50 000
	Utgiftsdekning VisitOslo og Oslo Teknopol	2 210 000
	Sum	6 182 000
11	Finansiering	
	Finansører	2010
	Oslo kommune	5 582 000
	Akershus fylkeskommune	500 000
	NHO Oslo og Akershus	100 000
	Sum	6 182 000